

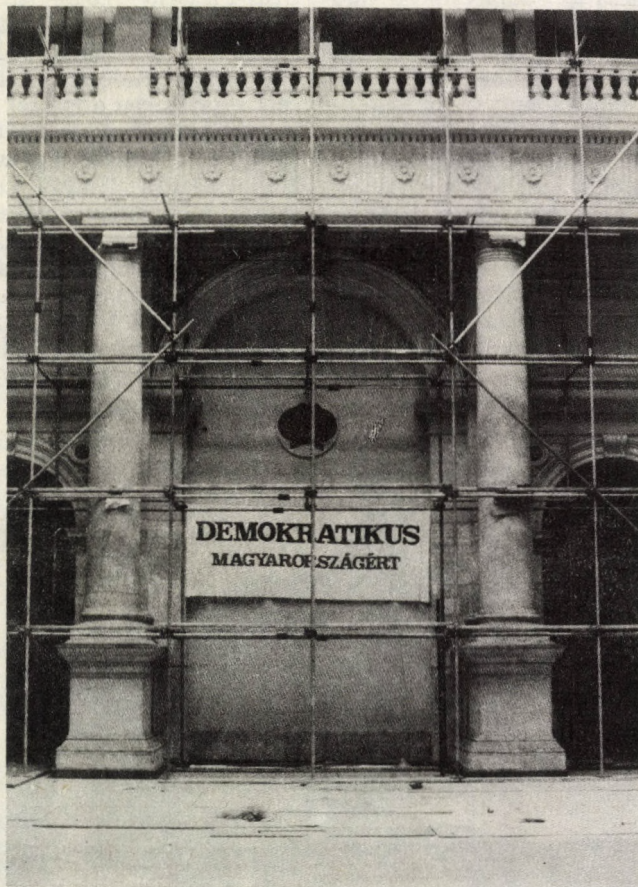
Közgazdász

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXXIII. ÉVFOLYAM 16. SZÁM

ÁRA: 4 FORINT

1989. OKTÓBER 9.

Építi ezt valaki?

Még semmi nem dőlt el

Vélemények az MSZP kongresszusáról

Lapzártánkkor még tart a Magyar Szocialista Párt alakuló kongresszusa. Folyik a program vitája és a személyi kérdések sem dőltek még el. Az alábbi vélemények ezt a képlekeny állapotot tükrözik.

Másodéves diáklány: Sokat vártam a kongresszustól; s bevallo, meg is lepott az, hogy a rádió és a tv viszonylag keveset foglalkozott az eseménnyel. Talán azért, mert igazán izgalmas dolgok nem történtek itt? Kíváncsi vagyok arra, hogy ez az úgynevezett "nagy történelmi perc", vagyis az MSZP megalakulása tényleg ilyen jelentős-e? Ezt a jövő dönti el! Az is érdekes lesz, hányan lépnek át a régi tagságból az új pártba. Érzéseim szerint kb. 300 ezer lesz a valóban változást akaró régi párttagok száma, akik tényleg hisznek az MSZP programjában; kb. 100-150 ezren ké-

nyeleből maradnak; és úgy 250-300 ezren kilépnek. Persze attól is függ, hogy mennyire lesz ütőképese az új párt, hogy a konkrét gazdaságpolitikai kérdésekre milyen tervet tudnak felmutatni. Elveken ugyanis jókat lehet vitatkozni, ebben a tekintetben el is tévesztették talán az arányokat a kongresszuson. Nyers Rezső személyéről annyit, hogy kongresszusi szereplése alapján biztos vagyok abban, hogy ő lesz az MSZP elnöke. Az ő kompromisszumos magatartására vezethető vissza, hogy komolyabb pártszakadás nem következett be. *Folytatás a 3. oldalon.*

Ne csodálkozzon senki,

ha egyszer kempingszékeken ülünk az épület előtt

A bevezetett egyetemi reform már minimum egy, legalább középfokú nyelvvizsgálóhoz köti a diploma megszerzését. Önmagában ez a tény is jelzi, hogy igencsak megnövekedett az igény a nyelvtanulással kapcsolatban. Hogyan tud megfelelni az elvárásoknak a Nyelvi Intézet? – többek között erről beszélgettünk Bakonyi István igazgató-dékanhelyetttel és Horváth Istvánné megbízott igazgatóhelyetttel.

– Annak, hogy az intézet megfelelően tudja végezni munkáját: személyi és tárgyi feltételei vannak. Kezdjük ez utóbbiakkal! A mostani monstre elsős létszám általában infrastrukturális gondokkal jár együtt. Önöknél mi a helyzet?

Minden lukban nyelvtanulás

H. I.-né: Túlzás nélkül állíthatom, hogy reggel nyolctól délután négyig nemcsak az épület oktatási termei foglaltak, de gyakorlatilag minden kis lukban folyik a nyelvtanulás: alagsorokban, a tanári és vezetői szobákban, a dolgozószobákban, hamarosan már az ebédlőben is. Időnként a KTI munkatársai is kölcsönadnak egy-egy helyiséget.

B. I.: Óriásiak a teremgondjaink. Pedig hát így nehéz lesz a nyelvtanulás színvonalát tartani, netán emelni, ahogy ezt a reform megköveteli tőlünk.

– Az egyetem vezetősége milyen megoldást kínál?

Jönnek a bencések?

B. I.: Még a hétszáz fős mammut évfolyam megjelenése előtt, körülbelül egy éve, itt a Makarenkó utcában az egyetem vezetői gárdájától azt az ígéretet kaptuk, hogy a Színművészeti Főiskola, a KTI és a Rajk László Szakkollégium kiköltözik; a Makarenkó utcában csak nyelvtanulás folyik majd, és megszűnnek az alagsori órák.

Folytatás a 10. oldalon.

Kinek jár orvos az egyetemen?

Dolgozónak igen, hallgatónak nem?

Panaszall fordultak szerkesztőségünkhöz Szantner Györgyi és Sárközi Anita negyedéves pénzügy szakos hallgatók. Október 2-án délelőtt felkeresték az egyetemi orvost, hogy gyógyszer írássanak fel maguknak. A doktor, miután megtudta, hogy diákok, nem állította ki a receptet. Azzal lettek elutasítva, hogy mert nem egyetemi dolgozók, nem kötelesek őket orvosi ellátásban részesíteni. Csak vész-helyzetben, de akkor is csak szívességből, ugyanis ez nem tartozik kötelességeik közé.

A kijelentésen kevésbé lepődtek volna meg, ha betegekkel lett volna zsúfolva a rendelő, de rajtuk kívül nem volt senki, vagyis nem látszott túlzottan elfoglaltnak az egyetemi orvos. Egyébként is ellentmondást láttak abban, hogy a fogorvos nem tesz különbséget dolgozó és diák között, a belgyógyász pedig igen. Garai Judit erről személyesen győződött meg az egyetemi fogásznál.

Nagy vívmány

Minderről mi a véleménye Szigeti Endrének, az egyetemi szakszervezeti bizottság titkárának?

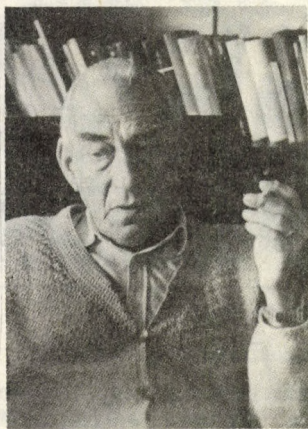
– Nagy vívmánya az egyetemnek az orvosi rendelő létrehozása, hiszen régi vágya volt az itt dolgozóknak, hogy orvosuk legyen. Valóban csak a dolgozók részesülhetnek itt ellátás-

ban, ugyanis ha a hallgatók is igénybe vennék ezt a szolgáltatást, a nagy létszám miatt már hozzá sem férnének az orvoshoz.

Minden együttérzésem a hallgatóké, de nekik a körzeti orvoshoz kell járni.

Folytatás a 14. oldalon.

Kitüntetés

Örömmel értesültünk arról, hogy a Népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. Nagy Tamásnak, a közgazdaságtudomány doktorának, az MTA Közgazdaságtudományi Intézete nyugalmazott igazgatóhelyettesének, egyetemünk első kurátorának, volt tanárunknak tudományos életműve elismeréseként 75. születésnapja alkalmából a Magyar Népköztársaság Zászlórendje kitüntetését adományozta.

A kitüntetést Straub F. Brunó, az Elnöki Tanács elnöke adta át. Jelen volt a kitüntetés átadásánál Nyers Rezső, az MSZMP elnöke és Berend T. Iván, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke.

Gratulálunk!

Közzé

A Közgáz Diák-Centrum következő programja október 27-én, pénteken 19.30 – 02.00-ig:

KONCERT: Bonanza Banzai (az aula tetőszerkezetének javítása nem zavarja a koncertek megtartását, tehát láthatók élő koncerteket minden híresztelés ellenére);

MOZIFILM: James Bond, a magányos ügynök (Licence to kill) (am. film);

NON-STOP funky and soul DISCO (D.j.: Szeles Tibor).

ÁLLANDÓ PROGRAMOK: teaház, saláta bár, casino, videófilmek. Közgázosoknak nem kell tagsági!

MŰSORELŐZETES: november 3-án koncert: Tátrai Band + Horváth Charlie.

ÁLLANDÓ MŰSOROK: non-stop funky and soul disco (D.j.: Szeles Tibor); mozifilmek; videófilmek; teaház; saláta bár.

Mindenkit szeretettel várunk!

Kőkemény követelmények - tanárokkal szemben is?

Szellemi szabadságot és szakmai igényességet

Csak kemény viták után adta rá a fejét a Széchenyi István Szakkollégium tagsága, hogy szakmai munkájának egy részét fizetett oktatókkal, az angolszász tutor-rendszerhez hasonló formában szervezi. Az MTA-Soros Alapítvány a jogi karon működő Bibó István, illetve egyetemünk Rajk László és Széchenyi István Szakkollégiuma számára teremtette meg a lehetőséget: finanszírozza a közösségek keretén belül működő ilyen jellegű oktatást, a kollégiumok elmozdulását az angol college-ok irányába. A felek "megállapodása" úgy szól, ahogy amíg az Alapítvány, illetve a kollégiumok fennállnak, addig a támogatásokat folyósítják.

- Mik voltak az ellenérvék ez ellen a voltaképpen ésszerűnek tűnő rendszer ellen? - kérdeztük B. Kiss Tamást, a Széchenyi igazgatóját.

- Érthető, a kollégiumban elfogadott, jogosnak ítélt kifogásokról volt szó. Sokan féltek attól, hogy a közösség mindennapi élete túlságosan szakmaközpontúvá válik, megszűnik a spontaneitás, a szabad szellemi kalandozás lehetősége. Az is felmerült, hogy elüzletiesednek a kollégiumon belüli személyes kapcsolatok. (Idén szeptemberig a tanároktól az igazgatótól át a gépirókig szinte mindenki társadalmi munkában dolgozott itt.)

Tagságunk végül is a "tutor-rendszer" bevezetésével egyidejűleg olyan szabályokat fogadott el, amelyeknek biztosítaniuk kell, hogy ezek a gondok ne merülhessenek fel. Például megállapodtunk abban, hogy az igazgatót és a nevelőtanárokon kívül, akiknek eddigi néhány száz forintos "fizetését" a college-szerűen oktató tanárok fizetésére, havi 5000 forintra egészítettük ki, diákok és a szeniorok továbbra sem kaphatnak tiszteletdíjat. A felvételi bizottságunk a következő években sem preferálja a szakmai felkészültséget a közösségi, általános műveltségbeli stb. tulajdonságokkal szemben. A db tagjai, illetve a szeniorok között ott vannak azok is, akik a vitában az új rendszerrel szembeni kétségek megfogalmazói voltak.

- A college-jelleg felé való közelítés ugyanakkor elkerülhetetlen.

- A kollégium megalakulása, 1986 ősze óta többé-kevésbé ugyanazok, főként egyetemünk fiatal oktatói vezetik a kurzusokat. Ők szinte tiszteletbeli tagjainkka váltak, a diákjainkkal

való kapcsolatuk inkább baráti, mint tanár-diák viszony. Néhány kurzusunk rendszertelenül működött, az egyetemünkön kívüli oktatók, akik ezeket tartották, csak egyéb elfoglaltságaiknak alárendelten tudták vállalni ezt a munkát.

Mindezek nyomán a kollégium szakmai és tudományos tanácsa az Alapítvánnyal való együttműködés lehetőségétől függetlenül is úgy látta, érdemes rendszerezettebbé tenni szakmai munkánkat: szervezettebben - de nem kötelező érvényre - orientálni kellene a fiatalokat azok felé a kurzusok felé, amelyek szakmai értékességéről az idősebbek meggyőződtek. Így idén újonnan felvett tagjaink számára két nevelőtanárunk, Pásztor Miklós (MMI) és Németh Zsolt (Magyarságtudományi Intézet), illetve egyik végzős diákunk, Barotányi

ban és végül, de nem utolsón sorban: ve kell vonniuk saját kutatásaikba a kollégistákat.

Bárdossy György (szociológia tanszék) értékszociológiáról, erkölcspszichológiáról; Benda Gyula (Néprajzi Múzeum) - Melegh Attila (szociológia t.) a népesedés- család- és háztartástörténet témaköréből; Bruszt László (Szociológiai Intézet) hatalom- és legitimációs elméletekről; Csanádi Mária (Társadalomtudományi Intézet) a gazdasági döntések mechanizmusáról; Felkai Gábor (Magyar Filozófiai Társaság) Habermasról; Gulyás Gyula (MMI) Társadalomelméletek a prekapitalisztikus világban címmel; Kövér György (gazdaságtörténet t.) Kis magyar krizeológia címmel és Szántó Zoltán (szociológia t.) a társadalmi struktúrák és rétegződés témakörében indítanak idén kur-

B. Kiss Tamás igazgató

Zoltán vezetésével három témában alapozó kurzust szervezünk. Ezek témakörei: politikatudomány, magyarságtudomány, illetve tudománymódszertan.

- További kurzusaitokhoz, a Rajkhoz hasonlóan ti is pályázati rendszer útján választottatok ki kilenc oktatót. Milyen követelményeket kell teljesíteniük azért a - külföldi alapítványból származó, így adómentes - 5 ezer forintért, amelyet a Sorostól ti kaptatok, s amelyet ezért, mint munkáltatók ti fizettek a számukra? Kik, milyen témákban indítottok kurzust?

- Tanárainknak hetente intenzív foglalkozást kell tartaniuk, kurzusuk tagjaival egyénileg is foglalkozniuk kell, félvényként értékelniük kell őket a szakkollégium értékelési rendszerének megfelelően. TDK-dolgozatok készítéséhez konzultációs segítséget kell adniuk, konzultációra a kollégium minden tagjának rendelkezésére kell állniuk, részt kell venniük 5-5 napos téli és nyári táboraink-

zusokat.

Meg kell jegyezni, hogy 5-6 Rajkos, illetve Széchenyi diák "áthallgat", a másik szakkollégium valamelyik kurzusát vette fel.

- Gondolom a kurzusok egyetemi beszámítása körül voltak "aggályok". Biztos volt, aki felvetette, hogy vajon megfelelnek-e tárgyaitok az egyetemen oktatott tantárgyaknak, illetve hogy "elég színvonalasak-e".

- Nos, az esetleges szakmai kétségek eloszlására elmondhatom, hogy Jeszenszky Géza, a kollégiumunk profiljának megfelelő társadalomtudományi kar dékánja összes kurzusunkat az egyetemen elfogadhatónak tarja. Az egyetem vezetőivel való megállapodásunk értelmében minden egyes tárgyunk esetében az adott témakört az egyetemen gondozó tanszék vezetőjével kell megállapodni az érintett kurzus beszámításának módjáról.

Folytatás az 5. oldalon.

Még semmi nem dőlt el

Vélemények az MSZP kongresszusáról

(Folytatás az 1. oldalról.)

Fiatal oktató: Túl sokat nem reméltem a kongresszustól, de azért érdekelt, hogy mi fog történni. Ugyanis eléggé naív ember vagyok: bár már sokszor átvágott az MSZMP, mégis úgy gondoltam: most, huszadszorra, talán másképpen lesz. Ugyanis elvben egyet lehet érteni Berecz Jánosnak a TV 2 egyik Napzárta műsorában elhangzott mondataival: miszerint mindenkinek joga van váltani, ha megváltozik a véleménye. De azt szerencsére mindenki érzi, hogy Berecz szájából ezek a szavak hamisak. A nagyobb baj a még ismeretlen ifjú titánok esetében lehet. Az emberek ugyanis nem tudják, hogy ki az a Gönci János vagy Kis Péter, és mikor ők mosolyogva nyilatkoznak a televízióban, azt hiszik, hogy ezek tényleg reformerek. Csak egy őket személyesen ismerő szűk réteg mérgelődik ilyenkor: mert hát ők éppenséggel undorítóak, mint például Berecz János. Félő tehát, hogy a most befutó új emberek korábban a maguk helyén – fiatal koruk miatt alacsonyabb pozícióban – éppenséggel rosszabbak voltak, mint a levitézlett vezetők. Az MSZP programjával egyébként nincs semmi gond, ennek alapján nagyon klassz európai szocialista párt válhat belőle. Én csak attól tartok, hogy néhány tisztaloztatás után feltör egy új generáció, melynek ugyanaz az ősligája, mint az elődöknek. Most pedig leginkább az idegesít, hogy sem az MSZMP-vel, most már MSZP-vel, sem pedig az ellenzéki pártokkal nem lehetek elégedett. Nem értem például, hogy az ellenzéki szervezetek miért húzzák-halasztják a választásokat?! Hiszen még most is a régiek kezében van a hatalom; ugyanazok az emberek lopják az ország vagyonát, mint korábban. Tehát legalább minél előbb legyen olyan illúzió, hogy gyorsan változtatunk ezen az állapotban.

Negyedéves diák: Nagyobb szakadást vártam. Úgy érzem, hogy a kongresszusra alapvetően a látszat-keményesség volt jellemző. Nem értem például; miért hoztak olyan állásfoglalást, hogy a párt továbbra se vonuljon ki a munkahelyekről. Úgy érzem a kompromisszumos megoldások jó része Nyers Rezső személyének tudható be, akinek, bár szerintem rosszul taktikázott, mégis nőtt a te-

kintélye. Lehet, hogy a küldöttek úgy érezték, hogy a választások előtt nem szabad elaprózniuk a párt erejét? Bár túl sok jóra az MSZP nem számíthat; ugyanis a Le Monde október 7-i száma közölte a legfrissebb magyarországi közvélemény-kutatási adatokat; ezek szerint ha most tartanák a választásokat az MSZMP jogutódja 9, az MDF viszont 53 százalékot kapna! Jóllehet a küldöttek Nyers egyensúlyozó politikája miatt is általában a könnyebb megoldások felé hajlottak: mégis úgy vélem, hogy a Grósz – és valószínűleg a Berecz – vonal kizárásával javultak az MSZP esélyei. Annak ellenére – vagy éppen azért – hogy valószínűleg jelentősen csökken a párttagok száma, ütőképesebb lesz az MSZP, mint az elődje. Összességében úgy érzem, hogy sem rossznak, sem jónak; hanem közepesnek

értékelhetjük a kongresszus munkáját. Legalább sikerült elkerülni azt a nemzeti tragédiát, amit a Berecz- vagy a Ribánszki-féle platform hatalomra kerülése jelentett volna.

Középkorú oktató: Engem nem érdekel a pártkongresszus, én egyszer már kiléptem ebből, meg a pártból is. A lényeg amúgy sem a kongresszus, hanem az, ami az elmúlt hónapokban történt és ami a közeljövőben történik majd. Azt hiszem a Nyugat túlértékeli azt, ami itt most folyik. De attól azért félek, hogy némelyek visszajönnek még a hátsó kiskapukon. Hogy kik? A jólfejtett karrieristák erre a pártra már nem tesznek, ez biztos. De az apparátus átmenti magát. Mi lesz azokkal, akik nem függetlenített párttagok ugyan, de pozícióikba a párttagságuk miatt kerültek? Ezek a szakértelem nélküli apparátscsikok sokat árthatnak.

Közgazdászok mélyeséges csalódást okozott, hogy a párt

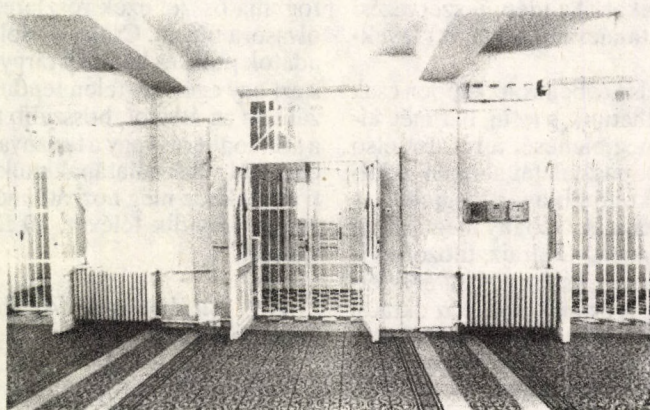
nem hagyja el a munkahelyeket. Mert ez azt jelenti, hogy az MDF is megjelenik a munkahelyeken, hát hiányzik ez nekünk? Szerintem most már hiába az erőlködés, az MDF fog nyerni a választásokon. És én ezt nem tartom tragédiának. Véleményem szerint nem kell, hogy egy pártnak programja legyen, elég, sőt fontosabb, hogy kemény értékrendje legyen. Attól meg isten mentsen, hogy az SZDSZ koncepciója szerint rendezzék be ezt az országot, az semmivel sem lenne jobb a mostani helyzetnél. Szemellenzős pártpolitikai nézőpontok ezek megint, én ebben nem veszek részt. Azt szeretném végre megérni, hogy egy tisztességes társadalomtudósok se pro, se kontra ne kelljen politikával foglalkoznia.

Egy másik oktató, nő: Elég nehezen átlátható a kongresszus, kell még némi idő ahhoz, hogy kiderüljön, mi is történt, történik valójában. Úgy tűnik, maguk a küldöttek is meg vannak kissé zavarodva, az azonban a tv-n át is látszik, hogy Grósz, Berecz és a többiek teljesen összetörték. Lehet, hogy Nyugaton túl bombasztikusan találják a változásokat, de az ami történik, valóban példa nélküli, ezt el kell ismerni. 1953-ban szinte egyedül volt Nagy Imre, '68 körül már megjelentek a párton belül a különbségek, most pedig, úgy tűnik, többségi erővé vált a demokratikus változtatás szándéka és létrehozta ezt az új pártot. Az a demokratizálódási folyamat, ami az új pártok, az új szakszervezetek létrejöttével, a nyilvánosság kibővülésével is megjelent, Magyarországon nem ütközött olyan falba, mint például az NDK-ban. Itt nem maradt többé érintetlen a párt, a hatalmi struktúra sem, a változások ide is betörték.

Az nagyon jó lenne, ha Grósz, Berecz, Ribánszki és a többiek megalakítanák a maguk kommunista pártját, legalább világos lenne, hogy ők nincsenek benne az új pártban. Az persze nagyon is kérdéses, hogyan fér meg az MSZP-ben a Pozsgay-féle elgondolás a Krausz-féle, homályos, öngazgató, önszerveződő harmadikutas-sággal. Ami mögött ott sejlik az az egész balos értelmiségi aktivitás, amiről nem tudni, hogy micsoda és hogy hova vezet.

Az ezután derül majd ki, hogy milyen hitele lesz a most történt változásnak a társadalomban. Ehhez már a nevek, a személyi döntések, a tisztségviselők is kellene.

Zárt Intézet

Veterán kommunisták beszélgettek egy tévéműsorban arról, hogy a harmincas években a szegedi Csillag börtönben marxista szemináriumot tartottak, nyelvet tanultak. Ez a fotó azonban nem a "Vörös Csillag Egyetemen" készült (így nevezték egymás között kényszerű lak- és tanhelyüket), hanem a Közgáz Nyelvi Intézetében.

Elcinte azt gondoltam, hogy az egyetem – bevételeit növeleendő – filmforgatásra adta bérbe az intézet második emeletét. Akár itt is játszódhatna Jarmush Törvénytől sújtva című filmjének börtönjelenete. A filmek azonban nem jöttek, így egy idő után arra kezdtem gyanakodni, hogy az új videókészülékeket szeretné megvédeni a rácsokkal a Nyelvi Intézet gondnoka. Ha ez lett volna a cél, akkor a videókat az épületlabirintus zárható folyosóin levő termekben helyezték volna el. A folyosókat esténként és hétvégén lezárhatták volna, míg a többi szárny nyitva hagyása biztosíthatta volna a Rajk Szakkollégium folyamatos "működését" - okosított ki egy barátom. Bevallom, néhány napig eltartott, míg rájöttem a rácsok valójában nevelési célt szolgálnak. Érti így oktató és hallgató: figyelnek, vigyáznak rá. A kemény környezet kemény tanulásra sarkall. Aki nem elég szorgalmas és fegyelmezett, az a rácsokon kívül marad, s majd megtanulja... Ha az idegen nyelveket nem is, azt mindenképpen, hogy itt rend, fegyelem van. Mint egy Zárt Intézetben, valahol a Vörös Csillag Egyetemen.

Géz A.

M.G. - R.I.

Várakozásainkhoz képest az első év jól sikerült

– Interjú Zalai Ernővel a képzéskorszerűsítéséről –

Riporter: Mennyire vált be a gyakorlatban a reformelképzelés? Hol, mely területeken értek el egyértelmű eredményeket, miben kell javítani, esetleg finomítani a reformot?

Zalai Ernő: Nem szívesen vállalkozom a reform első évének értékelésére, mert nem vagyok érdektelen, s egyébként is a magyar munkamegosztás szerint: aki tudja csinálja, aki nem, az bírálja. De komolyra fordítva a szót, mindenképp szeretném leszögezni, hogy helyzeténél, érdekeinél és felfogásánál fogva ki-ki nyilván másképpen éli meg a változásokat. Számomra, várakozásainkhoz képest az első év összességében jól sikerült. Az új tantervre, az új számonkérési rendre, s több esetben új tananyagra való átállás – figyelembe véve induló adottságainkat – nagyobb zökkenők nélkül ment végbe.

Nem győzőm hangsúlyozni, hogy itt nem egy egyszeri átállásról van szó, hanem csak egy hosszabb folyamat kezdeti lépéseiről, amely remélhetőleg 4-5 év múlva beérik, s akkor biztosabban lehet megítélni az elért eredményeket.

Az első év már csak azért sem alkalmas a reform igazi értékelésére, mert az új tanterv az első évben inkább csak egyes tárgyak megváltozott terjedelmében és elsősorban különböző típusú választható tárgyak megjelenésében különbözik a régitől. Ez utóbbi technikailag meglehetősen nehéz feladat elé állította az oktatásszervezőket. Többek között az állandó összetételű "osztályok", csoportok megszűnése jelentősen megnehezítette az információ-áramoltatást, a kommunikációt. A diákok egy része is nehezen igazodott el a lehetőségek között, s nem mindig találták meg a megfelelő helyet és személyt kérdéseik megválaszolására. A hallgatók választási szabadságát a reform lényegének tekintjük, s ehhez keressük a megfelelőbb szervezési formákat. Az idén új szervezési módszerekkel (személyes levélládák, tanácsadó tanárok) igyekszünk javítani a helyzetet.

Merőben új tartalmú tantárgyról az első évben voltaképpen csak a politikai gazdaságtan esetében beszélhetünk, s az új, bár még kiforratlan közgazdaságtani jegyzetek megjelenését a reform első igazi sikerei közé sorolom. Az első év tapasztalatai alapján átdolgozott, formailag is megújult mikroökonómia már megjelent, s folyamatban van a többi kötet átdolgozása is. Néhány megújításra szoruló más tárgy esetében (pl. technológia, földrajz, filozófia) is elindultak a munkálatok, ezek azonban még csak részben éreztették hatásukat az oktatásban, s ezért joggal érték kritikák az oktatói oldalt. Mindenesetre a tananyagkorszerűsítési folyamat elindult, s másodéven ismét új jegyzetek jelennek meg, s én bízom benne, hogy ez a folyamat az elkövetkező években nem fog leállni.

A számonkérési rendszer a figyelem középpontjában

A fentiek miatt így érthetően megváltozott számonkérési rendszer került a figyelem középpontjába. Itt valóban jelentősen eltérünk a megszokott gyakorlattól. A hallgatói értékelési rendszer két új eleme lépett életbe: egyrészt a hallgatók egyetemen belüli továbbtanulási lehetőségeit részben az elért tanulmányi eredményektől tettük függővé, másrészt a félév végi szóbeli kollokviumok helyett negyedéves, elsősorban írásbelire alapozott, rövidített beszámolósi időszakot vezettünk be. Mindezzel egyik oldalról az alaposabb és tartósabb tudás megszerzését, illetve másrésztől egy objektívebb és homogénebb osztályozást kívántunk kialakítani. Ezek a területeken legalább akkora a minőségi lemaradásunk a világ eredményesebb országaitól, mint az oktatás színvonalában, ezért a fenti téren való előrelépést a reform sarkalatos pontjának tartom.

Sikerés igazán csak az lehet...

Az új rendszer a hallgatók egy részét a kívánatosnál nagyobb pszichológiai nyomás alá helyezte, s nem kívánatos reakciókat is kiváltott. Ennek okai roppant összetettek, amelyek részletes, sokoldalú elemzése nem fér bele ennek az interjúnak a keretébe. Az okok között elsősorban a rendszer újszerűségéből fakadó bizonytalan-kodást és bizonytalanságot emelném ki. A tanároknak és a diákoknak egyaránt tanulniuk kellett az új rendszert, s ami a lényegesebb, nem lehetett előrejelezni, hogy hányan fognak végül is megfelelni a továbbtanulás feltételeinek. Ez bizony érthetően frusztrációkat és félelmeket váltott ki a diákok egy részében, amit csak erősített a

felsőbb évesek más jellegű, az elsősökkel "megosztott" tapasztalata. Egy második lényeges okként a társadalmunkban széles körben jelenlévő, a nem teljesítményorientáltságból fakadó jelenségcsoportot emelném ki, így például a munkához való általános hozzáállást (heti 4,5 nap, napi 5-6 óra a főmunkaidőben, figyelmetlenség és fegyelmezetlenség), a belső motiváció ezzel összefüggő hiányát, a körülményekkel való sodródást, amely tanáraink és diákjaink egy részére is jellemző. Az új rendszerben sikeres igazán csak az lehet, aki céltudatosan, előre beosztva, több-kevesebb folyamatossággal tanul. Ehelyett sokan továbbra is kampányszerűen (zh-k előtt) tanultak, s ezt – számomra teljesen érthetetlen módon – egyesek az új rendszer számlájára írták. S végül egy harmadik okként a kóros passzív oktatási-tanulási hagyományokat emelném ki, ami magas, nem hatékonyan kitöltött heti tantervi óraszámokkal jár.

Ismét hangsúlyozom, a kérdés jóval összetettebb ennél, de én a lényegét a fentiekben látom. A számonkérés korszerűsítése is egy hosszabb folyamat, sokkal több tudatosságot, munkát igényel mind a tanároktól, mind a diákoktól. Meg kell találnunk az adott tanárhoz, hallgatói létszámtól, tantárgytól függő legmegfelelőbb számonkérési módszereket. Ahogy a reform halad a felsőbb évfolyamok felé, a számonkérési módozatok tárháza minden bizonnyal bővülni fog. Egyet szeretnénk elérni: szakítani a kölcsönös igénytelenséggel, amely mai rendszerünkre inkább jellemző, mint az ellenkezője. A diákok felé támasztott nagyobb követelmény automatikusan visszafordul, s bízom benne, hogy idővel kikényszeríti az igazi megújulást azokból a tanszékekből is, akik erre egyébként nem lennének foghatók.

R.: Mit mutatnak az első évfolyam eredményei?

Z. E.: Az első évfolyam eredményei az osztályzatok tükrében a korábbi évekhez képest jelentős javulást mutatnak mind a jóval kevesebb elégtelenek száma, mind az egyes tárgyak átlagát tekintve. Ha tehát valamit egyáltalán jeleznek a vizsgastatisztikák, kedvező változásokat mutatnak. A csatolt táblázat a 2. félév eredményeit foglalja össze, ezek részletes tanulmányozását és értékelését az olvasóra bízom. Csak egy dologra kívánom felhívni a figyelmet: az adatok puha és kemény tárgyak kialakulásának veszélyét tükrözik, s ezt egy egészségtelen tendenciának tartom. Anélkül, hogy fetiszizálnám az átlagot, hosszabb távon, tartósan 3,8-4,0 feletti átlagok a számonkérés vagy a tananyag komolyságát (vagy az 5-ös osztályozási skála használatának szükségességét) kérdéssé teszik. A fenti adatokhoz még hozzátenném, 494 hallgató zárta le eredményesen a második félévet, 10 fő még javíthat, s 27 fő halaszt vagy ismételt.

A 2. félévi átlagok (498 hallgató adatai alapján) a következő képet mutatják:

2,00-2,50:	22	(elégséges, 4,4 %)
2,51-3,50:	237	(közepes, 47 %)
3,51-4,50:	220	(jó, 44,2 %)
4,51-5,00:	19	(jeles, 3,8 %)

A különböző tantárgyakból elért eredmények
1988/89, I. évf., 2. félév, nap. tag.

tantárgy	vizsg. száma	jeles	elégtelen	átlag*
Alapszint:				
Bevezetés a filozófiába II.	75	47	1	4,46
Bevezetés a számítástechnikába II.	495	183	22	3,79
Idegen nyelv	492	70	118	3,22
Matematikai alapismeretek II.	496*	25	32	2,96
Mo. gazdaság- és társ.története	458	155	23	3,97
Mo. term. és gazdaságf. erőforrásai	103	12	8	3,55
Politikai gazdaságtan	498*	29	8	3,03
Technológia	291	131	3	4,03
Emeltszint:				
Bevezetés a filozófiába II.	30	20	0	4,43
Matematikai alapismeretek II. +	140	10	32	2,89
Mo. gazdaság- és társ.története	219	103	1	4,39
Mo. term. és gazdaságf. erőforrásai	140	37	5	3,87
Politikai gazdaságtan +	418	28	43	3,08

* Kijavított elégtelenek nélkül.

+ Az emeltszintű vizsgák jegye egyben az alapszint jegye is, kivéve az elégtelent.

Külön gratulálok

Az évfolyam átlaga 3,49, ami igen jónak mondható, és a 19 jeles tanulónak ezúton is külön gratulálok. Remélem egyikük sem tekinti sértésnek, vagy szégyennek, ha névszerint megemlítem őket: Binder Szilvia, Bölöni Eszter, Dallos György, Dankovics Attila, Ébli Gábor, Gritsch Máttyás, Horváth Ákos, Horváth Tamás, Jinda Balázs, Juhász Attila, Kürthy Gyöngyi, Le Hoang Anh, Lovró Adrienn, Makay László, Pál Gábor, Pucskó Péter, Szemlér Tamás, Takács Sándor, Tkacsenko Roszem.

A továbbtanulási esélyek szempontjából a kumulált átlagok fognak szerepet játszani. Ezek még csak félig jellemzők, biztosnak látszik, hogy a két éves átlagok a jelenlegihez képest inkább javulni fognak. Az első éves eredményei alapján (és nyelvvizsgák figyelembe vétele nélkül) egyelőre 112 diák nem hozta az egyetemi átlaghoz szükséges törzstárgyi átlagot. Ugyanakkor figyelemre méltó, hogy 121 diák már az első évben teljesítette az emeltszintű követelményt (4 tárgy, 3,2 feletti átlag), s 333 diák eddigi átlaga 3,2 felett van.

R.: Tervezik-e a külföldi hallgatók külön kezelését az elmúlt év katasztrófális eredményei alapján, illetve nem okoztak-e ezek nemzetközi bonyodalmakat?

Z. E.: A külföldi hallgatók sajátos problémáival már korábban külön foglalkoztunk, s az erről szóló híradás a Közgazdászban is megjelent. A lényeg az, hogy tartalmilag indokolt esetektől (pl. történelem, földrajz) eltekintve továbbra sem kívánjuk a külföldi hallgatókat a magyaroktól elkülönítve oktatni. Ugyanakkor, ha igénylik, további konzultációs lehetőségekkel segítjük beilleszkedésüket. Az 1989/90-es tanévtől kezdve Rostoványi Zsolt mellett egy külön instruktor/demonstrátor is, Veajan Shamir IV. éves hallgató fog velük foglalkozni. Ami a nemzetközi bonyodalmakat illeti, ilyenről nincs tudomásom.

R.: Mikor lehet többet megtudni néhány részleteiben még nem tisztázott kérdéssről, mint például a kritériumdolgozatok elbírálásáról, az alapszigorlatokról, a szakosítás rendjéről?

Z. E.: A kritériumdolgozatok nagy valószínűséggel minden diák esetében a proszeminárium dolgozatok lesznek, ha csak a hallgató más dolgozatot nem kíván benyújtani. A dolgozatok egységes elbírálásának szempontjait a proszemináriumvezetők megkapták, s ők lesznek a bírálók is. Az egységes követelmények biztosítása céljából szurópróbaszerűen azonban kívánatosnak tartanám a kontrollbírálatot is. Az alapszigorlatok elveinek, tematikájának és a mintakollekciók kidolgozása folyik, még az ősszel az oktatói tanács illetve a hallgatók elé fog kerülni. Ugyancsak még az ősz folyamán kívánjuk kialakítani a szakosítás pontos menetrendjét és szempontjait. Mindez az oktatási rektorhelyettes és illetékes dékánok hatáskörébe esik.

R.: Apropos szakosítás, lesz-e lehetőség arra, hogy valaki párhuzamosan több szakot végezzen el, s ez a tény a diplomájába is bekerüljön?

Z. E.: Magam részéről ezt egyéni tanrend alapján megvalósíthatónak tartom, s véleményem szerint erre lehetőséget kell adni.

R.: Többen érdeklődnek, mi a helyzet a régi rendben tanulókkal, akik évhalasztás vagy ismétlés miatt az új évfolyamba kerülnek?

Z. E.: Remélem, hogy többen érdeklődnek, mint ahányan érdekeltek. Az idén, tehát a második évet újrakezdők esetében, a korábbi határozattal összhangban a becsatlakoztatás elvét követtük. Felőbb éveken egyéni tanulmányi rend előírásával kívánjuk áthidalni az eltéréseket.

Vállalom a felelősséget

R.: Mikor tekintené sikeresnek a reformot?

Z. E.: Talán szerénytelenségnek hat, de én már most, ilyen félkész állapotban is sikeresnek tartom a reformot, feltéve, hogy a további változások nem a visszarendeződés, hanem a megkezdett irányban folytatódnak. Olyan korszerű tantervi struktúra irányában mozdultunk el, és pedig radikálisan, amelyért bármikor vállalom a felelősséget. Persze igazán sikeres akkor lehetne a reform, ha az adott struktúra színvonalas tartalommal telítődne meg, s a minőség és a teljesítmény iránt igényes oktatók és diákok sorakoznának fel mögé. Ehhez idő kell, hiszen nem csak struktúraváltásról, de generáció- és szemléletváltásról van szó, amely nem megy egyik napról a másikra. Ennek kiteljesedéséhez becslésem szerint kedvező körülmények között is legalább 5-10 évre van szükség.

R.: Ön 1989. július 1-től kezdve átvette a nemzetközi és tudományos ügyek felügyeletét a hivatalából visszavonuló Bora Gyula rektorhelyettestől. Hogyan fogja ez érinteni a reformmal kapcsolatos

feladatait?

Z. E.: Először is szeretnék emlékeztetni arra, hogy a reform közvetlen, adminisztratív menedzselését eleve csak egy évre vállaltam, s már akkor elhatározott volt ez a csere. Úgy vélem, hogy a szervezeti átalakítás, az új dékánok kinevezése folytán visszavonulásom a közvetlen irányítástól nemcsak lehetségessé, de kívánatosná is vált. Mások kezdeményező ambícióit és lehetőségeit a személyemben koncentráló "reformhatalom" hosszabb távon elnyomná, ami nem tenne jót a reformnak. A reform sikeres továbbvitele, az elfogadott keretek megfelelő tartalommal való kitöltése a decentralizációt, a tanszékek és a koordináló dékánok mozgosítását, autonómiájának és felelősségének növelését igényli. De ez a visszavonulás a részemről nem dezertálás. A szükséges mértékben, a kollégáim igényétől függően figyelemmel kísérem és segítem a reform további alakulását. A jövőben azonban elsősorban a nemzetközi kapcsolatok területén, tanár- és diákcsera lehetőségeinek kiszélesítésével kívánom szolgálni a reform alapvető célkitűzését: oktatási rendszerünk nemzetköziesítését. Ezt egyébként legalább olyan fontosnak, ha nem fontosabbnak tartom, mint a tantervi struktúra és a tananyagok nemzetközi gyakorlathoz való közelítését.

Gyöngyösi Szabolcs

Kőkemény követelmények – a tanárokkal szemben is

Folytatás a 2. oldalról

Így például politikaelmélet kurzusaink, amelyek nyomán már eddig is számos díjnyertes TDK-dolgozat született a kollégiumban, felvehető a tömegoktatásban tartott politikaelmélet tárgy helyett.

– A Széchenyi tehát meg akarja tartani azt az imágóját, hogy ez egy kedves, jóhangulatú társaság és ugyanakkor szakmailag is tovább akar lépni.

– Igen, és nemcsak azzal, hogy megtartjuk közösségi életünk hagyományos rendezvényeit-tevékenységeit (táborok, Széchenyinarok, felvidéki és kárpát-aljai kapcsolatok ápolása stb.), hanem azzal is, hogy a szakmai munkát távolról sem csak az új típusú kurzusok jelentik. A TDK-k sok esetben egyéni munka vagy nem kollégiumi tárgyak nyomán születnek, és – talán rövidebb, rendszerezetlenebb formában, de – hagyományos kurzusaink is tovább folytatódnak.

Egy szakkollégium nem önmagában szellemi intézmény és nem önmagában közösség, hanem az igényes szakmai-tudományos munkára épülő intenzív emberi kapcsolatokból táplálkozó kisközösség, amelyben demokratikus közélet zajlik; jellegénél fogva politikál is és igen nyitott a külvilág felé.

K. S.

Csen-csen gyűrű

Fotó: Rózsa Gábor

Másfél milliós vagyonát az egyetemista és főiskolás rétegére hagyva felosztott az Unió a Demokratikus Szocializmusért elnevezésű szervezetet. A KISZ egyik utódszervezeteként megalkult UDSZ-nek kis helyi csoportja működött egyetemünkön, ennek megszűnte azt jelenti, hogy *nincs ifjúsági politikai szervezete a hallgatóknak.* (Vannak például Fidesz-tagok az egyetemen, de Fidesz – vagy más – szervezet nem működik itt.)

– Kiderült, hogy nincs igazán igény egy szociáldemokrata típusú értékeket valló szervezetre a felsőoktatási rétegben – mondja Horváth Gyula, a statisztika tanszék munkatársa, az UDSZ egyik alapítója. *Az 50 helyi szervezetből négy működött, ebből kettő politizáló, kettő érdekvédelmi jelleggel. Ezért nem érdemes fenntartani egy országos központot.*

A diákok politika iránti – nagyon megalapozott – érdektelensége mellett szerepet játszott feloszlásunkban, hogy *nem találtunk felnőtt szövetségest* – márpedig enélkül egy politikai ifjúsági szervezet nem képes működni. *Az MSZMP-nek legfeljebb a reformszárnya jöhetett volna szóba.* Sokunkat elfordít-

Végleg kimúlt a KISZ az egyetemen

tott azonban ettől az, hogy úgy láttuk, ez az irányzat Pozsgay-frakcióvá züllick a párton belül, hogy számos intézményben a konzervatívok alakították meg a reformköröket és hogy a reformszárny országos vezetőit hatalmi aspirációk vezérlik, egy sikerekre csak hosszabb távon esélyes baloldali politikai erő megszervezése helyett.

Teljes kudarcot vallott az a törekvésünk, hogy minél többet megnyerve a KISZ utódszervezetei közül a Demisz modern

ifjúsági szövetséggé alakítsuk.

– Eszerint finoman szólva nem értesz egyet Nagy Imre Demisz-elnök nyilatkozatával, miszerint az UDSZ megszűnte a Demisz tisztulási folyamatának része.

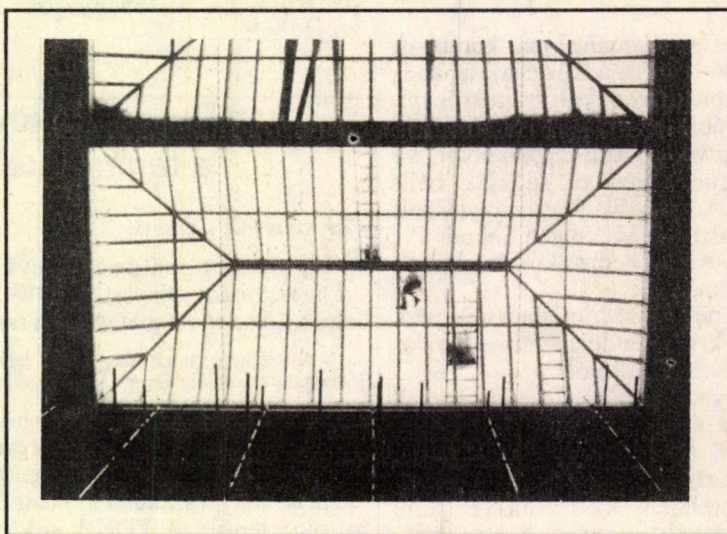
– Amellett, hogy a Népszabadság minket, akik felszámoltuk szervezetünket, nem kérdezett meg – ami eleve inkorrekt eljárás –, teljesen alaptalannak kell minősítenem ezt a kijelentést. Ha a Demisz számos

szervezete jól működő politikai erőként jelenne meg az ifjúsági közélet porondján, akkor igaza lehetne Nagy Imrénak. Csak-hogy ezen szervezetek jelentős része nem minősíthető politikainak, másik csoportjuknak pedig nincs egyéb funkciója, mint hogy segítségükkel átmentsék magukat jobb időkre a megyei KISZ-apparátusok.

– Mi lesz a pénzetekkel?

– Körülbelül 1,5 millió forintról van szó, az UDSZ csoportjainak közös vagyonáról. Ebből a Művelődési Minisztériummal és más főhatóságokkal közösen a felsőoktatásban folyó érdekvédelmi, önkormányzati tevékenységeket, illetve egyes programokat (például az Egyetemisták és Főiskolások Országos Találkozóját stb.) támogató alapítványt akarunk létesíteni. A kuratóriumban valószínűleg csak én leszek jelen az UDSZ volt országos vezetőségéből, ugyanis azt szeretnénk, hogy ebben a testületben minél szélesebb körből merítve különböző ifjúsági szervezetek képviseltesék magukat. Az alapítvánnyal kapcsolatban minden ötletet szívesen fogadunk.

K. S.

Vezetőváltás, pénzügyek

A közművelődési bizottság két ülést is tartott a tanév kezdete óta. Az MSZMP és a szakszervezet kivonult a bizottságból és változott a vezetés is. Az elnöki tisztelet mintegy 10 éve betöltő Szuhay Miklós helyére Kupcsik József rektorhelyettes került, Foltányi Árpád társelnököt pedig Both Vilmos hallgató váltotta fel. A testület javasolta a HT-nek, hogy Szuhay Miklósnak a közművelődésért végzett sokéves munkáját Pro Universitate éremmel ismerjék el.

A bizottság ezek után anyagi helyzetét tekintette át.

Idén az összes bevétel 1 336 000 forint volt (érdeklési alapból 420 000, művelődési minisztériumi támogatásból 156 000, a KDC átutalásából 700 000, a Duna-party klub befizetéséből 60 000). Ebből 541 ezer fogyott el az első félévben, döntően pályázatokra.

A második félévi pénzigényekről most döntött a bizottság. Vita nélkül kapott 35 ezret a Széchenyi kollégium elsősök kulturális programjaira, fotó- és tábor költségekre, 15 ezret a Rajk kollégium (a kért 30 ezer helyett) könyvtári beszerzésre, előadásokra, kulturális programokra. 25 ezret kapott a TEK, miután a bizottság leszavazta a színházjegyre szóló ötezres igényüket, és nem adott pénzt könyvtárfejlesztésre és sportszerekre sem. A Tarkaréti kollégium 18 ezret kapott, 12 ezret a Kinizsi, mindkét cég takarékosabb rendezvényekre kényszerül. A Filmstúdió 25 ezret, a Filmklub és a Jazz klub 30-30 ezret, a Fotóklub 20 ezret kapott. 4-4 ezer forintnyi támogatás jut az angolklub-

nak és a brazil estnek, 10 ezer a Neopoltárnak, 20 ezer a tánckarnak, 40 ezer a közművelődési titkárság működési költségeire. 10 ezer forinttal támogatja a bizottság a Társadalomtudományi Klub külföldi vendégmeghívásait, 5 ezerrel a Mikor klubot, 15 ezerrel a Tápont lapját, 55 ezerrel pedig a klubját. 25 ezret kapott a Ráday dixie-klub, 10 ezret a Közép-Európai Nyelviskola, 5 ezret a közönségszervezés, 15 ezret a Közgazdász szerkesztőség. A Studium Generale igényének túlnyomó részét a Hallgatói Tudományos Tanács témakörébe utalta a bizottság, így az SG 20 ezer forintot kapott. Némi vita után 5 ezer forintot szavazott meg a testület az instruktorok jégbulijához, így ők összesen 20 ezer forintot kaptak. 5 ezer forint jutott az énekkarnak.

A bizottságnak így 321 500 forintja maradt, és gazdálkodhat még a MÉM egykori támogatásából megmaradt 320 ezer forinttal. Ebből 60 ezer forint erejéig az agrárszakosok adótanfolyama kap támogatást. Egyhangú döntés eredményeképpen a közművelődési bizottság zongorát vesz a pinceklubba és mindent megtesz – az anyagi áldozatot is beleértve –, hogy az egyetemi hallgatók végre fénymásolási lehetőséghez jussanak. Ha ezek után még mindig marad pénz, akkor újra tárgyalja majd a testület a Ráday, a Kinizsi és a Tarkaréti kollégium parabolaantenna igényét.

Rendkívüli hozzájárulásként 10 ezer forintot adományozott a bizottság egy pécsi egyetemi hallgató több millió forintba kerülő ausztriai csontvelőátültetésű műtétéhez.

M. G.

Dínom-dánom tanáréknál

Fotó: Rózsa Gábor

Levél George Bush-tól

Mátyás tankönyv az elnök asztalán

Egy figyelemreméltó levélváltásra került sor a közelmúltban George Bush amerikai elnök és Mátyás Antal egyetemünk elmélet történet tanszékének professzora között. Erről tájékoztatta lapunkat Mátyás Antal a következőkben:

Amikor megtudtam, hogy az elnök ellátogat az egyetemünkre, a nagykövetségen keresztül elküldtem neki az egyetemünkön használt könyvem New-York-i kiadásának egy példányát, gondolván, hogy biztosan csodálkozni fog, hogy az általa meglátogatott oktatási intézmény egyik tananyagát még hazájában is kiadták.

Később érdeklődtem a nagykövetségen, hogy megkapta-e az elnök a könyvet. Azt válaszolták, hogy igen, kivitte magával az USA-ba, levélben meg fogja köszönni, de előbb informálódik, mert megalapozott választ akar adni. Most két hónap múlva érkezett meg az elnöki választ tartalmazó levél, amelynek egyik mondata munkásságomat jellemzi:

THE WHITE HOUSE

WASHINGTON

September 11, 1989

Dear Dr. Matyas:

I valued addressing the faculty and student body at your University on the occasion of my visit to Hungary. You are making an invaluable contribution toward educating your country's future leaders.

Thank you for the copy of your text on the history of modern economics, which you presented through Ambassador Palmer prior to my visit. Your thoughtfulness in sharing your work with me is appreciated.

With my best regards to you and your colleagues,

Sincerely,

George Bush

Dr. Professor Antal Matyas
Head
Department of the History
of Economic Thought
Karl Marx University of Economics
Dimitrov Ter 8
1093 Budapest
HUNGARY

A magyar fordítás a következő:

Fontosnak tartottam, hogy magyarországi látogatásom alkalmából az Ön egyetemének oktatói karához és hallgatóságához forduljak. Ön felbecsülhetetlen hozzájárulást eszközölt országa jövőbeli vezetőinek kiképzésében.

Köszönet Önnek a modern közgazdaságtannal foglalkozó anyagának példányáért, amit Ön látogatásomat megelőzően Palmer követen át ajándékozott. Az Ön előzékenységét, hogy munkáját velem megossza, nagyra becsülöm.

Szívélyes üdvözetem Önnek és kollégáinak.

Üdvözlettel:

George Bush

Én meg Önt üdvözlöm szívélyesen.
Budapest, 1989. október 2.

Dr. Mátyás Antal
tanszékvezető egyetemi tanár

Nyelvelő problémák

Egy régi "SZTRÁJK" az egyetemen

1989. szeptember 28. Csáki Csaba rektor úr megerősíti, hogy 100-200 esti-levelező hallgató nyelvoktatásához szükséges terem- és költségigényekről várja a Nyelvi Intézet levelét.

1989. szeptember 28.; tíz perccel később Bencze Ildikó, az intézet orosz nyelvi tanszékének munkatársa telefonon átveszi a fenti üzenetet Horváth Istvánné részére, és egyúttal kétségét hangoztatja, hogy az intézet egyéb problémáinak megoldása előtt sor kerülhetne estisek oktatására a csak az estiseknek szükséges feltételek biztosítása esetén. Valamint, hogy este teljesen foglalt a Nyelvi Intézet a nem-egyetemistáknak tartott nyelvtanfolyamok

miatt. Tehát se terem, se tanár, se pénz stb. Azt még elismerte, hogy hallgatói képviselőként ezeket az ellenérveket nem tekinthetem megoldásnak. De nem hitte, hogy az oktatók gondjainak orvoslását közelebb hozhatja, segíti vagy legalábbis keresztezi a hallgatói érdekvédelem.

Az előzményekről

Saját felvételem után én is megpróbáltam, hogy nyelvtanulásra jelentkezsem. Meglehetősen sommás módon tudatták velem, az intézet munkatársai (mint ahogy más nem-nappalis hallgatókkal is), hogy erre nincsen kapacitásuk.

Színezte az elutasítást az a

vélemény, hogy erre az estiseknek amúgy sincsen idejük, félév közben abbahagynák, képességeik nem érik el a nappalisokét stb.-stb. önbizalomkarbantartó, nagy pedagógiai tájékozottságra valló, az egész egyetemen sok helyütt felbukkanó érvelések, nézetek megnyilvánulásaként.

1989. áprilisában repedezni látszott a jég, amikor Horváth Istvánné, a Nyelvi Intézet igazgatóhelyettese felajánlotta, hogy írjuk össze, ugyan hányan jelentkeznének nyelvtanulásra. Alapvető kikötése az volt, hogy aki elkezd, az félév közben ne hagyja abba. Sajnos annak nem látta értelmét, hogy még a nyár előtt, a vizsgaidőszak végén felmérő tesztet írhasanak az arra jelentkezők, hogy saját tudásukról reális képet kaphassanak (és nyáron esetleg célirányosan erősíthessenek). Augusztus vé-

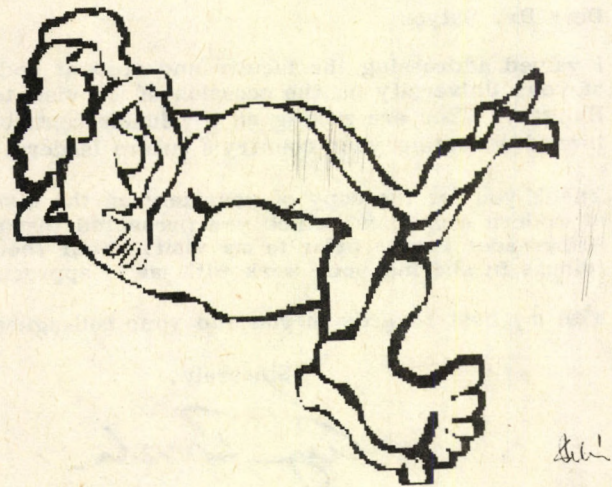
gére, szeptemberre kérte a válaszokat.

1989. áprilisában elkészült egy HT-level az akkor beiratkozott hallgatóknak postázva, amelyben a nyelvtanulásról is szó volt.

1989. júliusában, az ESTI-KÉK nyomdába adásakor beletettem a szövegbe ismét a felhívást az új elsősökre gondolva, akiknek áprilisban még nem írhattam.

Augusztus végéig 50 írásos jelentkezés gyűlt össze.

Szeptember első napjaiban találkoztam Horváth Istvánnéval, aki szeptember végére ígért végső választ, konkrét konzultációt a nyelvtanárok és a hallgatók részvételével. Az ön-felmérő nyelvi tesztek, tanácsadó vagy vizsgaelőkészítő konzultációk tartását nem tartotta kipróbálandónak sem estisek-

Halász Géza szám. tech. grafikája

Zsúfoltság, pályatervezés, szelekció

Az oktatási tanács – az első két évfolyam kari tanácsa – szeptember 26-án tartotta első ülését. Kerékyártó Györgyné dékán a félévkezdésről adott tájékoztatást a testületnek. Elmondta, hogy az első évfolyamra 678 nappalis, 123 estis és 140 levelezős hallgató iratkozott be, a második évet pedig 555 nappalis, 56 estis, 42 levelezős és 17 "szegedi tagozatos" kezdte meg. Az elsősök között 1 idén felvett Erdélyből áttelepült hallgató és 1 erdélyi évismétlő van, négyen még utóvizsgákkal küzdenek, ők remélhetőleg másodévesek lesznek. A kolozsvári egyetem volt hallgatói közül is érkeztek hozzánk, harmad- negyedévesek is lesznek közöttük.

A nem budapesti hallgatóknak csak 37 százaléka lakik kollégiumban, ez még a felsőoktatási átlagnál is rosszabb helyzetet jelent.

Az alapozóképzés két évfolyamának tanévkezdését július 1-től készítették elő. Rendben lezajlott a gólyatábor és a nulladik hét. Elkészült a tanév időbeosztása is, eszerint január 16-án kezdődik a második félév, addig kell az első félévi vizsgakötelezettségeknek eleget tenni. Gondok vannak a teremellátottsággal, az órák időbeosztásával.

A csődöt mondott patronáló tanári hálózat helyett mostantól pályatanácsadó szolgálat működik.

A másodéveseket érinti az, hogy az egyetemi és a főiskolai ág közti szelektálás szempontjait a közeljövőben dolgozzák ki véglegesen, és mihamar nyilvánosságra is hozzák. A szakválasztást, szakirányválasztást segítik majd azok a tájékoztatók, amiket a "felsős" kari dékánok tartanak majd november folyamán. Szóba kerültek még a nyelvi képzés nehézségei is, ezekkel külön cikkben foglalkozunk.

M. G.

Új büfé nyílt!

Igérétéhez híven a diák-étterem vezetősége október 2-án megnyitotta az új mozgóbüfét, ahol a konyha dolgozói szolgálják ki a vendégeket. Itt Közért-áron lehet tejtermékeket, felvágottakat, édesipari és trafikárukat, déligyümölcsöket, csomagolt kávét stb. kapni.

A konyha sajátkészítésű süteményeit – pogácsát, túrós batyut, túrós rétest, linzer-féléket, fánkot – az étlappal megegyező áron árusítja, de ezek is jóval olcsóbbnak számítanak a 25 százalékos ÁFA-val dolgozó központi büfé hasonló termékeinél.

A központi büfével megegyező áron lehet presszókávét és gépi üdítőt – az utóbbit csak

akkor, ha megjavítják az automatát – fogyasztani.

Ami még igen lényeges szempont: az új mozgóbüfé elfogadja a diákjegyeket is! Eddig januárra a hallgatóságnak egy csomó felesleges jegye maradt, melyek a következő évre már nem érvényesek. Ezzel az új lehetőséggel viszont remélhetőleg ez a probléma megoldódik.

Egyébként, ha bármilyen probléma előfordul az új büfé működésével kapcsolatban; akkor reklamációkkal az étterem vezetőségéhez kell fordulni (51. számú szoba). A választékot érintő kívánságokat is itt lehet elmondani; a konyha lehetőségeihez mérten minden teljesíthető igényt megpróbál ki-
elégíteni.

- r -

nek, sem levelezősöknek. Közben megindult a második jelentkezési hullám, főleg az elsősök részéről.

50 vagy 200 fő vagy egy se

A szeptemberi egyetemi tanácsülés előtti napokban egy a HT-vel tartott beszélgetésen Csáki Csaba rektor jelezte, hogy minden nem-nappalis hallgató kötelező nyelvtanulásáról nem lehet szó, erre nincsen kapacitása az egyetemnek. De 200 fő fakultatív oktatása nem lehet probléma (ekkor 80 körül volt az összes jelentkezők száma).

Szeptember 14-én, az egyetemi tanács ülésén a rektor megerősítette kijelentését, a Nyelvi Intézet vezetője viszont szembeállította az augusztusi 50 főt az ESTI-KÉK megjelenése nyomán 200-ra felduzzadt létszámmal (én ekkor még csak 90-ről tudtam). Szeptember 25-én Horváth Istvánné közölte, hogy csak 50 főről lehetne szó, de mivel 200 hallgató között ezt a keretet nem lehet igazságosan elosztani, inkább hagyjuk az egészséget, és mégse induljon nyelvtanítás az esti-levelezősöknek. Mondtam erre, hogy egyrészt még mindig csak 98-an jelentkeztek, másrészt ezt az 50 helyet az augusztusig jelentkezetteknek feltétlenül bizottsítjuk. Ez nem igazságtalanság lenne, hanem a minimális lehetőségekkel való élés. Azt a választ kaptam, hogy se terem, se pénz. Ezt az egyetemi tanácsban elhangzottak után nem értettem. Horváth Istvánné kérte, hogy ismét keressem fel az ügyben a rektort (ez volt szeptember 28-án). A Nyelvi Intézetben most sem sikerült eredményt elérnem a negyed-, fél évente igénybe vehető nyelvi konzultációk, önfelmérő tesztek ügyében akár levelező akár esti tagozatosok részére.

Nyelvi társalkodó klub

Némi sikert jelenthet viszont, hogy megkeresésemre Teplán István örömmel vette, hogy nyelvi társalkodó klubot szervezzünk az esti-levelezős hallgatók és az egyetem angol anyanyelvű külföldi diákjai között; kiegészítendő a Nyelvi Intézettől várt módszeres oktatást. Nem indiszkrécio a céloom a fentiek közlésével. Remélem, hogy a nem-nappalis hallgatóknak is kedvező módon sikerül végül rendezni az egyetem általánosan nehéz helyzetéből következő konfliktust.

Fáy Árpád
estis HT-tag

Patrónusok helyett szolgáltató tanárok

Megválaszolatlan problémák. Átnyergelések. Nem vállalunk "kijáró" szerepet.

"Ha szabad némi iróniával kezdenem: az új képzési rendszerben nemcsak az oktatók, de a hallgatók is nehezen igazodnak el - ügyes-bajos dolgaikkal fűhöz-fához szaladgálnak, s nem mindig találják meg azokat, akik eligazodnak az új rendszer útvesztőiben és idejük, energiájuk is van segíteni. Így kezdte választát a Tanári Tanácsadó Testület létrehozásáról való érdeklődésünkre Bakacsi Gyula, a szervezés tanszék munkatársa, aki a szeptember eleje óta működő testület munkáját koordinálja.

- Tavaly "hivatalból" a hagyományos patronáló tanári rendszer feladata volt az elsősök egyetemi beilleszkedésének segítése - természetesen az instruktorok pótolhatatlan és önkéntes munkája mellett. A patronáló tanári rendszer eddig is zökkenővel működött - ezúttal sem volt más-ként. Az elsősök visszajelzései szerint a tanárok olykor kevesebbet tudtak az új rendszerről, mint a diákok. Az igazsághoz tartozik ugyanakkor, hogy a mostani állami csoportok nem kedveznek az ilyen szerveződésű segítségnyújtásnak: az egyéni tantervek, választási lehetőségek miatt a csoportok csupán adminisztratív egységek, hiszen alig van közös órájuk. Ezért szerencsésebbnek látszott egy mindenkit kiszolgáló központi forma létrehozása.

- Milyen jellegűek a leggyakrabban felmerülő problémák?

- Ezek két jellegzetes csoportba sorolhatók. Egyfelől a hallgatók olyan információkat kérnek tőlünk, (vagy néha egyszerűen csak megerősítést várnak), amelyek ismertek, vagy az egyetem kiadványaiból, dokumentumaiból megismerhetők. Másfelől sok olyan probléma is felmerül, amelyekre nincs is mindig válasz. Az egyetem vezetése és a tanszékek évek óta dolgoznak az új rendszer szabályozásán és tartalmi kimunkálásán. De ahogy az új képzés gyakorlata kezdi utolérni az elvi konstrukció különböző elemeit, egyre-másra felszínre kerülnek a még nyitott, megválaszolatlan problémák. Ez azonban előre látható volt, ez minden új bevezetése során így történik. Ezért a testület egyben az egyetem számára is fontos információkat gyűjthet, mégpedig a legilletékesebbek - a hallgatók köréből.

- Hallhatnánk néhány ilyen nyitott problémáról?

- Csak a legfrissebbek közül néhány. Most dolgoznak bizottságok a két (közgazdasági és módszertani) alapszigorlat tartalmának kialakításán, ennek részletei viszont - érthetően - már most kezdik izgatni a hallgatókat. Más. Elég nagy

a törekvés a nappali tagozatra való átkerülésre - ez több problémát is felvet. A hallgatók szempontjából azt, hogy hogyan teljesíthetik a nappali és az esti-levelező tanterve közti nem csekély különbözetet (utóbbiak ugyanis több, mint négy szemeszter alatt teljesítik az alapozó képzés követelményeit). Az egyetem szemüvegén keresztül pedig azt, hogy az amúgy is jelentősen megnövekedett nappali létszám mellett van-e erőforrás az ilyen "átnyergelések" támasztotta igények kielégítésére. Nekünk természetesen az előbbi megközelítés vetődik fel nagyobb súllyal, de kötelességünk a második okozta "kockázatokra" is felhívni az érdeklődők figyelmét. Megint más; mostani oktatási formánk nemcsak saját magát, de a régi képzési rendszert is utólérte, hisz annak évisméltői kénytelenek itt befejezni tanulmányukat. Az erre vonatkozó egységes szabályozáson is most dolgoznak.

- S mik a leggyakoribb "megválaszolható" kérdések? Gondolom, az egyetemi ág és az oda kerülés feltételei körül összpontosulnak a hallgatói kérdések

- Nem egészen! Egyrészt a hozzánk forduló többsége estis-levelezős és esetükben a nappalira kerülés körül forog a világ. De a nappaliskok is inkább a kritériumokról érdeklődnek, ritka a hosszabb távra való előregondolkodás, tudatos pályakép tervezés. Vannak elképzelések, ötletek a szak- és szakirányválasztásra is, de azért inkább a "jussunk be és majd meglátjuk" elv érvényesül. Rögtön hozzáteszem persze, hogy ez a tapasztalatunk a szolgáltatásunkat igénybe vevőkre vonatkozatható.

- Hogyan állt össze a testület?

- Kerékyártó Györgyné, az alapozó képzés dékánja javasolta és bírta meg a testület tagjait. Kis csapatunk (a névsor a Közgazdász 15. számában olvasható) olyan, zömében fiatal oktatóból toborzódott, akik elég jól ismerik az új rendszert és koruknál vagy múltjuknál fogva elég közel is állnak a diákokhoz - például korábbi instruktorok és más tevékenység-centrumok aktív résztvevői szép számmal találhatók közöttük. Így a gárdát egyetem- és hallgató képe is segíti a célul tűzött szolgáltatás elvégzésében.

- Hogyan végzik ezt a szolgáltatást?

- A Tanári Tanácsadó Testület minden első és másodéves rendelkezésére áll; kérésre megad-

Az FDSZ-választások rendjéről

A Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezetének bizalmi testülete szeptember 28-i ülésén a jelenlévők a közeljövőben esedékes egyetemi szakszervezeti választások rendjéről döntöttek. Az FDSZ szervezeti felépítéséről és a választási szabályzatról szóló írásos tervezet szövegének túlnyomó többségét egyhangúlag fogadta el a bt. Eltérő vélemények általában az egyes alternatív javaslatok megtárgyalásakor fordultak elő, a testület ilyenkor többségi szavazással döntött.

Így például a bt végül is úgy foglalt állást, hogy az alapszer-

vezeti bizalmi testületeknek szervezőtitkáruk és ne titkár-helyettesük legyen. A nyugdíjas tagozatot kivéve az alapszervezetek tisztségviselőit az alapszervezetek taggyűlése választja majd meg. A bizalmi testület úgy vélte, hogy az egyetemi szintű bizalmi testületnek az szb-tagok is legyenek tagjai. Az egyetemi szakszervezeti bizottság a jövőben egyrészt az alapszervezetek titkáraiból és a resortfeladatokra külön megválasztott személyekből áll majd. Az szb leendő tagjaira vonatkozó variációk helyett a bizalmi testület olyan megoldást támo-

gatott, hogy a jelölőbizottság csak a titkár személyére tegyen javaslatot: "csapatának" összetételét illetően pedig már a megválasztott titkár fejtse ki elképzeléseit.

A bizalmi testület ülésének végén Szigeti Endre szb-titkár felhívta a megjelentek figyelmét arra, hogy október 31-ig be kellene fejezni az egyes alapszervezeti választásokat, mert így november elején immár az új FDSZ-titkár megválasztására is sor kerülhet.

juk a szükséges információt, ha tanácsért fordulnak hozzánk, igyekezzünk jó ötleteket, tippeket adni, ha véleményünket kérik, véleményt mondunk. Nincsenek ugyanakkor döntési jogosítványaink, s nem vállalunk "kijáró" szerepet sem. Amit a dékáninak vagy a tanszékeknek kell eldönteni, jóváhagyni, azt a hallgatóknak kell elintézni, s ezekkel oda kell fordulni. Természetesen a fentebb emlegetett mindkét típusú probléma megoldásában igyekezzünk segíteni. Alapelvünk a rugalmasság, az, hogy maximálisan alkalmazkodni tudjunk a hallgatói igényekhez. Ha valamire nem tudunk helyből választ adni, akkor utána járunk és konkrét határidőre "szállítjuk" a kérdezőnek a feleletet.

- Hol vagytok "hozzáférhető"?

- Fogadóóráinkat a tanári klubban (E. 318) tartjuk hetente háromszor: szerdán 11.30 - 14.00-ig, kedden és csütörtökön pedig 15.30-tól "amed-

dig jönnek", (de legfeljebb 18.00-ig). Ezt egyébként azért mondom, mert október 6-ához (az egyéni tantervek véglegesítéséhez) közeledve egyre kevesebb látogatónk van, olykor senki sem keres bennünket, így a tanár kollégák sem tartanak ki "záróráig".

- Mik a további terveitek?

- Az egyéni tantervek véglegesítése várhatóan vízvázasztó lesz a mi munkánkban is. Ezért valószínűleg heti egy alkalomra csökkentjük a fogadóórák számát és más módszereket is igénybe veszünk a felmerülő kérdések megválaszolására. Pillanatnyilag azon gondolkodunk, hogyan kommunikálhatunk a két évfolyammal és tudhatjuk meg ezeket a problémákat. Ebben együtt szeretnénk működni az instruktorokkal, de szívesen fogadjuk bárki ötleteit, segítségét is.

K. S.

Szerelem, szerelem

"Ne csodálkozzon senki, ha egyszer kempingszékeken ülünk az épület előtt"

(Folytatás az 1. oldalról)

Ennek jegyében tavaly ősszel találkoztunk az egyetem műszaki vezetőivel, akik ki is dolgoztak egy csodálatos tervet. Ebben többek között kis, közepes és nagy előadótermek szerepelnek, a padlásteret is átalakítják. A megvalósításból egyelőre nem lett semmi; ráadásul idén 6-8 teremmel kevesebb áll rendelkezésünkre; ezek közül néhányat az épület korábbi gazdáí, a bencések használhatnak. Olyan híreket is hallottunk már: minnek belefogni az építkezésbe; hiszen lehet, hogy vissza kell adnunk az egész épületet az egyháznak...

- Ez komoly?

B. I.: Az egyetem vezetői azért megnyugtattak bennünket a viszszevétel 2 milliárd forintba kerülne az egyháznak, és ennyi pénzük szerencsére nincs.

- Bencések ide vagy oda: önöknek most is épp elég gondjuk van.

H. I.-né: Már tavaly is egyértelműen bebizonyosodott, hogy csak akkor férünk el, ha az egész épület a Nyelvi Intézeté. Most pedig éppen elég, ha valaki kedden délelőtt fél tízkor idetéved: ekkor ugyanis 700 elsős és 600 másodéves váltja egymást, a Makarenkó utca környékén gyakorlatilag megbénul a forgalom... Az egyetem vezetése jószándékához természetesen nem fér kétség, hiszen most is felajánlottak újabb termeket a többi épületben. De ebben az esetben megnehezül a nyelvoktatás irányítása. Ha például egy tanárunk nem tud megjelenni az órán, hogyan küldjük hirtelen helyettest, mondjuk a Veres Pálné utcába?!

B. I.: A felajánlott termeket ráadásul csak áthidaló megoldásnak fogadhatnánk el, mi viszont végre már egy végleges állapotot szeretnénk. Tudjuk jól, hogy az egyetem anyagi helyzete nem rózsás, és a sztrájk sem a legideálisabb eszköz céljaink eléréséhez; de már jeleztük, hogy ne csodálkozzon senki, ha egyszer kempingszékeken ülve találunk bennünket a épület előtt...

- A technikai felszereltség tekintetében már jobban áll az intézet.

B. I.: Gyakorlatilag minden terembe videót tudtunk felszerelni. Sajnos azonban a közelmúltban három videomagnót is elloptak az épületből, így a berendezéseket most rácsokkal kell, hogy megvédjük. Itt megintcsak az a fő gond, hogy társberletben kell, hogy dolgozzunk: a kollégium miatt gyakorlatilag éjjel-nappal ki-be mászkálhat bárki az épületbe.

H. I.-né: Ez az eset is azt bizonyítja, hogy a helytelen sorrendű megoldás rosszabb, mint a semmilyen. Hiszen, ha az épület az eredeti elképzelések szerint nem épül át, ha nincsenek megfelelő terem; akkor hiába kapunk ragyogó technikai eszközöket, ezek is csak a gondokat növelik.

Térjünk most át a konkrét szakmai kérdésekre! Azzal, hogy eltörölték a kötelező orosz tanulást, valószínűleg megváltozott az egyes nyelvek közötti rangsor is. Hogyan alakulnak a "piaci viszonyok" a Nyelvi Intézetben?

H. I.-né: Érthető módon most már a legtöbben, mintegy 1200-an angolt tanulnak. Ennek a hatalmas tömegnek a mozgatása igen nagy energiát vesz el a 48 - közöttük 14 anyanyelvű - oktatótól. Ráadásul rengeteg kezdő, fiatal tanárunk is van, akikkel még bizony sokat kell foglalkozni. Nem csoda például, hogy Gönczi Barnabás az oktatásért felelős tanszékvezető-helyettes gyakorlatilag mindennap napkeltétől napnyugtáig az épületben tartózkodik... Egyrészt a diákok felől óriási a nyomás; másrészt az egyetem vezetősége is szeretné, ha minél több diák tanulna angolul, hiszen a közgazdasági irodalom jórésze ezen a nyelven jelenik meg.

A második helyre - és ez is reális - a német lépett elő, mintegy 700 hallgatóval. A felvevő piacot tekintve ez az arány még nagyobb is lehetne, de a közelmúlt eseményei miatt talán még mindig sokan berzenkednek a német tanulásától. A német tanszéknek mindössze 27 belső munkatársa van, így igen nagy külsős gárdával és sok túlórával dolgozik.

A harmadik helyen még mindig az orosz áll: jelenleg 350 diák tanul oroszul. Megjegyzem, az orosz fakultatív tanulását egyetemünk az országban egyedülálló módon még a kötelező jelleg eltörlése előtt is rugalmasan kezelte. Az már más kérdés, hogy sokan azért viszik tovább az oroszot, mert a középiskolában csak ezt tanulták, és az egyetemen teljesen kezdőként nem foghatnak egy másik nyelv tanulásához. Természetesen a nyelvoktatás új rendszerében nekik sem kötelező az orosz tanulása; magánúton bármilyen nyelvet tanulhatnak, csak tegyenek le belőle nyelvvizsgát. Korábban 40 fős volt az orosz tanszék, jelenleg 30 munkatárs dolgozik itt. Január elsejétől viszont hárman nyugdíjba mennek és egy jelenleg fizetésnélküli szabadságon lévő dolgozóval is közöltük, keressen másik munkahelyet. A kétszakos tanárok részben vagy teljesen a másik nyelvüket tanítják majd. Hárman pedig a jövőben a küldöldiek magyar oktatásával foglalkoznak. Így hamarosan 18-20 főre zsugorodik a tanszék létszáma. Ennyi orosz tanárra pedig azért még mindig szükség van! Tehát az tévhit, hogy sokaknak azért kell oroszul tanulniuk, mert foglalkoztatni kell az orosz tanárokat.

Konjunktúrája van az olaszoknak

Az újlatin tanszéknek 27 belső és 16 külső munkatársa van. A spanyol iránt az utóbbi időben igencsak megnőtt az érdeklődés: e nyelvből jelenleg összesen 250 diákunk van. Ez már túl soknak is tűnik: féltő, hogy ha csak ezt az egy nyelvet tanulják ezek a diákok, akkor leszűkítik lehetőségeiket és egymás konkurrensivé válnak. Franciát körülbelül ugyanannyi diák tanul, mint spanyolt. Az idén némileg csökkent a francia iránti érdeklődés, mindössze 30-an - feleannyian mint spanyolul - kezdtek franciául tanulni. De ez valószínűleg csak átmeneti állapot; hosszabb távon mindig beáll egyfajta egyensúly. Ami még meglepő; jelenleg óriási konjunktúrája van az olasz nyelvnek is. Jelenleg 50-en tanulnak olaszul, de itt megint-

csak kétséges, hogy hosszabb távon ilyen sok olaszul tudó szakemberre szüksége van-e a népgazdaságnak.

B. I.: Hamarosan együttműködési szerződést kötünk a trieszti egyetemmel, ahol Európa egyik legnagyobb tolmácsképző intézete működik. Az egyezmény értelmében a Nyelvi Intézet olasz lektort kap Triesztből, mi pedig orosz és magyar lektorokat küldünk Olaszországba.

H. I.-né: Számottevő még - körülbelül harminc diákkal - a portugál nyelv tanulása is. Ennek már csak azért is nagy a jelentősége, mert erre az ELTE-n kívül csak nálunk nyílik Magyarországon lehetőség. Rendkívül jó kapcsolatot építettünk ki a követséggel; így gyakorlatilag minden diákunknak tudunk portugál ösztöndíjat biztosítani. Zsoldos Olga kolléganőnket eredményes oktatómunkájáért a portugál elnök, Mario Soares a napokban tüntette ki.

Angolnyelvű oktatók

A skandináv nyelveket általában második vagy harmadik nyelvként tanulják a diákok; a 6-8 fős arab csoportok pedig csak minden második évben indulnak. A kis-közép európai nyelvek iránt még nem túl nagy az érdeklődés. Az utóbbi nyelvek esetében az oktatás gyakran egy tanárra épül; aki, ha külföldi ösztöndíjat kap, akkor bizony erőteljesen merül fel a kérdés, hogyan tovább?!

B. I.: Újdonságnak számít, hogy Pekingből kínai lektor is érkezett egyetemünkre és a Külkereskedelmi Főiskolára. Kellemes meglepetésünkre két 4 fős - egy haladó és egy kezdő- csoport is indult így idén. Általában kedvező tendenciaként tapasztaljuk, hogy minden nyelvből egyre több az anyanyelvű oktató. És most már az adott nyelven jól beszélő közgazdász egyetemi oktatóink nemcsak a külföldi diákoknak, hanem nálunk is tartanak előadásokat, szaknyelvi szemináriumokat.

- Ez is az oktatást segíti, gazdagítja.

H. I.-né: Természetesen minden ilyenfajta lehetőségnek örülünk, ami a diákok érdekét szolgálja. De ettől még a mi alapvető problémáink nem oldódnak meg. Mert mégiscsak nonszensz, hogy például a 40 év körüli korosztályból a legmagasabb fizetés nálunk mindössze bruttó 9450 forint, ugyanakkor egyes középiskolai nyelvtanároknak ennek a dupláját is kínálják...

- A felvétel teljesen jogos, de talán ne folytassuk a panaszok sorát, inkább beszéljünk végezetül a nyelvoktatás rendszerének egészségéről! Azt hiszem, ez az országban a legliberalisabb, és felöltnek tekintik a diákokat.

H. I.-né: Reméljük, már megszűnt az a felfogás a diákok körében, hogy nálunk x nyelvből x órát kell végigülniük! A diákoknak csak egy dolguk van: minimum egy középfokú szakmai anyaggal bővített vizsga teljesítése. Hogy ehhez mennyi időre van szükségük, az már csak tőlük függ. A nyelvoktatás új rendszeréről tehát az mondható el, hogy csak a végső cél adott, a hozzávezető utat már szabadon választhatja meg a hallgató. Az egyetem bizonyos jogokat ad, és csak ezekből a jogokból származnak kötelezettségei a diáknak. Mi a lehető legmaximálisabban próbáljuk - kötelező, fakultatív és alternatív órákkal - kielégíteni a diákok igényeit.

Az intézet azt a lehetőséget biztosítja mindenki számára, hogy egy nyelvet 3 éven keresztül - első évben legalább heti hat, második és harmadévben legalább heti négy órában - térítésmentesen tanulhat, és ingyenesen vizsgázhat is. Ha a vizsga sikerül, akkor a diák felvehet egy másik nyelvet, vagy esetleg középfokról felsőfokra tökéletesítheti tudását. Ha három év alatt nem sikerül a szigorlatot teljesíteni, akkor viszont már saját költségeire kell nyelvet tanulnia.

Nincs elég szék

Arra viszont senkit sem kötelez az egyetem, hogy itt tanuljon nyelvet. Elég, ha igazolja tudását. Tehát ha valakinek van már nyelvvizsgálója, kérheti felmentését a nyelvtanulás alól, illetve, aki az általa választott nyelvből nincs megfelelő szinten tanulhat intenzíven magánúton és esetleg egy-két évvel később újra bekapcsolódhat az egyetemi nyelvtanulásba. De mi természetesen minden közgazdasági egyetemi hallgató vizsgáztatását ingyen vállaljuk. És az önállóan tanulók is használhatják a nyelvi labort, látogathatják az előadásokat. Felülünk a szemináriumokon is részt vehetnének, mint passzív hallgatók, csak erre objektív okok miatt nincs lehetőség. Egész egyszerűen nincsen elég szék, ahova leüljenek...

- Hányan kértek eddig felmentést az egyetemi nyelvtanulás alól?

H. I.-né: Mindössze 20-30 elsős és 15-20 másodéves. Főleg azért, mert már van nyelvvizsgálójuk, vagy pedig mert az orosz helyett valami más nyelvet akarnak tanulni; ahhoz viszont kell még idő, hogy adott szintre felfejlődjenek. Persze a másodévesek közül voltak olyanok is, akik megbuktak és ezért más módszerrel próbálkoznak.

- Ez felvet egy újabb problémát: számítsanak-e a nyelvi jegyek az egyetemi ágra kerülésre?

H. I.-né: Az én véleményem az, hogy semmiképp sem! Hiszen ezzel azokat büntetnénk, akik lelkiismeretesen vállalják a rendszeres nyelvtanulást, de esetleg csak kettést érnek el. Míg mások, akik kihagyják ezt, talán később nem is kaphatnak diplomát, mert nem tudják letenni a nyelvvizsgát.

Egyébként így az újság hasábjain keresztül is szeretnénk jelezni a diákok felé: ha bármi gondjuk vagy ötletük van a nyelvoktatást illetően, nyugodtan és még időben keressenek meg bennünket vagy pedig Gallai Sándort a HT-irodában!

Rózsa Iván

"Oszd meg és uralkodj"

Afganisztán ma

Ki más beszélhetne nekünk megrázóbban, élethűbben a mai Afganisztánról, mint azok, akiknek hazájuk ez a föld. Beszélgetőpartnereim Mohamed Anwar Yar elsőéves közgázos és felesége Viktória Kaihan, aki a SOTE hallgatója. Mohamed 17 éves volt, mikor hazánkba jött, itt végezte el a Fáy Közlekedésgépészeti Szakközépiskolát. Viktória 1985-ben jött Magyarországra, először a debreceni orvosi egyetemen tanult, az idén jött át a SOTE-ra. Nagyon kedvesen fogadnak a Tarkaréti kóli egyik szobájában, s rögtön megkínálnak mindenel, amijük csak van. Pillanatok alatt otthon érzi magát náluk az ember. Mondják is, hogy az ő hazájukban ez így szokás.

– Európában az emberek nem vendégszerető, nem érnek rá egymással foglalkozni – magyarázza Mohamed – például ha valaki vonaton vagy buszon elkezd enni nem kínálja meg a másikat. Nálunk ilyen nincs, amink van, azt mindig megosztjuk a másikkal. Kérdésekre, hogy milyennek találja a magyarokat, azt válaszolja, hogy a magyar nép általában barátságos, vendégszerető, és ez főleg vidéken tapasztalható. Elmeséli (könnyen megértjük egymást, mindketten kitűnően beszélnek magyarul), hogy ők nem az otthoni szokásoknak megfelelően ismerkedtek meg. Úgy mondják, modern felfogású emberré váltak.

A szülők megegyeznek

– Miért, nálatok milyen a szokás, hogy házasodnak az emberek?

– Nálunk nincs nagyon lehetőség a fiúk és lányok ismerkedésére. A házasság úgy jön létre, hogy a szülők megegyeznek egymással, s a fiatalok gyakran nem is ismerik jövődöbelijüket. Afganisztán nagy ország, sokféle néppel, törzsekkel, különböző szokásokkal. Két hivatalos nyelv van nálunk, a pastu és a perzsa (deri), az iskolában mindkét nyelv kötelező, de attól függően, hogy mely területen van az iskola, valamelyik

nyelv jobban előtérbe kerül – válaszol Mohamed.

– Én például Kabulban jártam iskolába – mondja Viktória – ahol perzsául szoktak tanítani. A perzsát jobban beszélem, mint a pastut.

Pastu, perzsa és magyar

Mohamed mindkét nyelvet beszéli, ő ugyan pastu nyelvterületen élt, de szintén Kabulban járt iskolába.

– Egymással milyen nyelven társalogtok?

– Hát – válaszolnak nevetve – hol pastuul, hol perzsául, de gyakran magyarul is, hogy gyakoroljuk a nyelvet.

– Hogy sikerült Magyarországra jönnötök?

– Pontszám alapján dől el, ki tanulhat külföldön. Mentek az NDK-ba, Csehszlovákiába, Lengyelországba, sokan a Szovjetunióba, de még Indiába is. Magyarország nagyon kevés diákot fogad. Középkorú szinten évente 5-7 főt, egyetemi szinten pedig körülbelül nyolcat. Nálunk nagyon kevés középkorú lehetőségek van. A lakosság több mint 90 százaléka analfabéta. Főleg a nők. Az afgán lányoknál, jó, ha százból kettő tud olvasni. Most pedig már több mint 80 százaléka tönkrement az iskoláknak. Az ellenforradalmárok felégették az iskolákat, lelőtték a tanítókat. Az emberek már a fiúkat sem merik iskolába engedni, félnek, hogy megölik őket, hát még a lányokat, őket aztán abszolút nem engedik tanulni. Ami ezalatt a tíz év alatt tönkrement, azt harminc év alatt sem lehet majd helyrehozni. A háború pedig még mindig folyik. Játékszerek lettünk.

– Mikor voltatok legutóbb otthon, milyen a helyzet most?

Mohamed válaszol: – Most nyáron voltam otthon. Ennél rosszabb helyzet már nem is lehetne. Minden megyében harc dúl, nem közvetlen csatározások, hanem föld-föld rakétákkal lövik például Kabult is. Mikor otthon voltam, naponta körülbelül 150 ember halt meg. Játékszerek lettünk a nagyhatalmak kezében – folytatja elkeseredetten. – A nagyhatalmak adják a fegyvereket a törzseknek a Szovjetunió pedig a kormánynak. Az ellenforradalmárok sem egységesek, csupán abban értenek egyet, hogy a jelenlegi kormányt meg kell dönteni. Mindegyik törzs, csoport magának akarja megszerezni a hatalmat. Hatalommegosztásról sem akarnak hallani. Azt állítják, hogy a jelenlegi kormány egy pogány oroszbarát kormány, ők viszont (ha különbözőképp is) egyféle iszlám köztársaságot akarnak. Még az is szóba került, hogy visszahívják a korábban elűzött királyt. (Afganisztánban a forradalom előtt 5-6 évvel királyság volt.) Pakisztánban alakítottak az ellenforradalmárok egy ideiglenes kormányt, amely azonban nem működő kormány, megvannak ugyan a tisztségek, posztok de valójában egy önkényesen megalakult kormányról van szó.

– Visszatérve arra a mondatodra, hogy a nagyhatalmak játékszerei lettetek, kifejtenéd ezt bővebben is?

– Egyszerűen nem engedik, hogy mi békét kössünk egymással. Gyakran fognak el francia, angol kémeket is. Ha nem adnának fegyvert az ellenfelek kezébe, nem lehetne háború. Egyfajta "Oszd meg és uralkodj" politika folyik nálunk. Politikailag Afganisztán nagyon fontos, Ázsia szívében van. Kínával, Pakisztánnal, Iránnal és a Szovjetunióval határos. Ezek többnyire nyitott határok. Én is határsávban lakom, papírok nélkül, átmehettem Pakisztánba is. A Szovjetunió nyilvánvalóan nem hagyja, hogy határainak legyen sebezhető pontja. Az lenne a legjobb, ha az ENSZ katonái beavatkoznának, rendet csinálnának.

– Most, hogy kivonultak az oroszok, nem lett még rosszabb a helyzet?

– Jobb lett, hogy elmentek. A mi népünk nagyon egyszerű, ősi hagyományokat tisztelő nép. Az embereknek a vérükben van, hogy harcoljanak az idegenek ellen, nem fogadják el az idegenek uralmát maguk fölött.

– Tehát, ha történetesen az amerikaiak vonultak volna be...

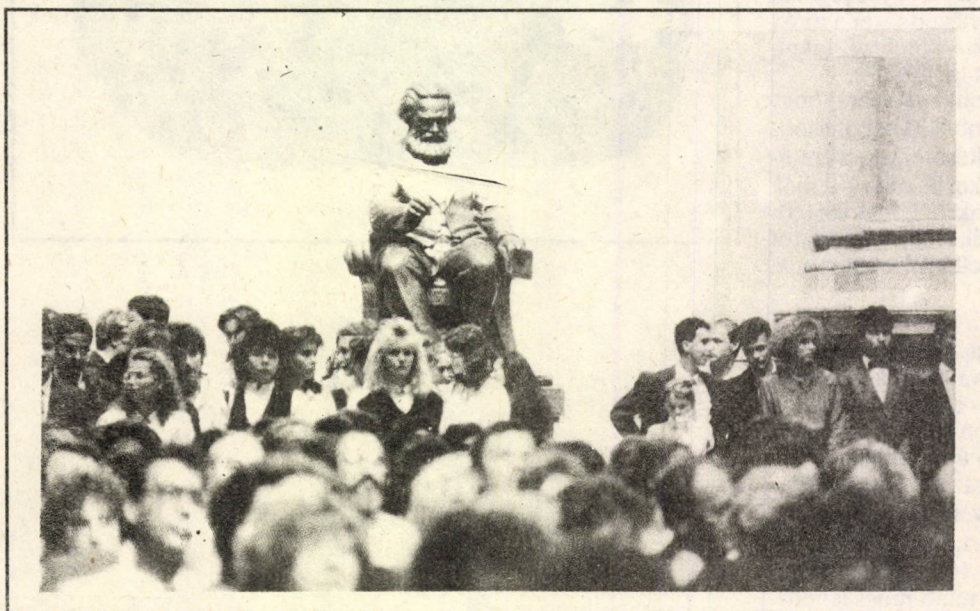
– Akkor is harcoltunk volna.

– Mennyiben éreztétek a szovjetek jelenlétét?

– Mindenhol lehetett érezni, a kormány minden tagja mellett ott állt egy szovjet "tanácsadó", aki azonban kötelező érvényű "tanácsokat" adott.

"Drasztikus intézkedések"

Az ottani emberek nem ismerik a nem-

Egy szék tanszék nélkül

Hordalék

Mi lesz az ifjúság javaival?

Egy jó kormányzati ifjúságpolitika semmilyen garanciáját nem sikerült felfedeznem abban a 25 folyóiratoldalny háttéranyagban amit a MISZOT V. közgyűlésnek résztvevői kaptak kézhez. Persze, a pártállami, a KISZ-en és az úttörőszövetségen keresztül történő centralizált elosztásnak vége. Új stratégia, új módszerek kellenek: az előbbi szerint segíteni kell a családokat, a marginális helyzetbe szorulókat stb., az utóbbi valami Nyugaton beváltak a lemásolását jelenti. Ezzel nem sokra lehet menni, pedig a MISZOT úgy döntött, hogy – helyet adva a nem hozzá tartozó ifjúsági szervezeteknek is – találkoztat kér a kormánytól mielőtt az novemberben napirendjére tűzi az új ifjúságpolitika megtárgyalását.

Sokkal kézzelfoghatóbb és indirekten – az állami pénzek nyilvános, ellenőrizhető, pályázati úton történő felosztásával – egy korrekt ifjúságpolitikára biztosítékokat is nyújtó a Vállalkozók Országos Szövetsége aláírásával készült vitaanyag, amely az ifjúsági szervezetek költségvetési támogatásának elosztási mechanizmusára tesz javaslatot. A tervezet először is pontosan definiálja milyen szervezetek tekinthetők ifjúsági szervezeteknek. Ezután leír egy áttekinthető pénzelosztási mechanizmust, amelyben – különböző jogcímenek – megpályázható az ifjúság számára rendelkezésre álló állami pénzek. A szabályozás konkrét módja persze vitatható, ám az nyilvánvaló, hogy most már ilyen kézzelfogható dolgokról kellene beszélni százszor elismé-

telgetett elvek helyett.

A közgyűlés e problémakörön túl többek között állást foglalt amellett, hogy zárójelként az ifjúsági célokra használt ingatlanokat, helyiségeket; ezek kezelési jogát ne lehessen addig átruházni, amíg a régi és új ifjúsági és gyermekszervezetek meg nem egyeznek e vagyon újraelosztásáról.

A VIT költségvetéséből megmaradt közel 20 millió forint felhasználására pályázatot írtak ki. A pályázat szövege:

A Magyarországi Ifjúsági Szervezetek Országos Tanácsa ifjúsági szerveződések működtetésére és ifjúsági tevékenységek támogatására nyilvános pályázatot ír ki.

A pályázati keret összege: 19.37 millió forint.

A pályázaton bármely társadalmi szervezet, magánszemélyek jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetei és magánszemélyek vehetnek részt.

A pályázatok elbírálását a közgyűlés által felkért bizottság végzi. A pályázatok beadásának határideje: október 31., az elbírálás november 15-éig történik meg. Támogatásként egy pályázó maximálisan 1 millió forintot kaphat, elszámolási kötelezettség mellett.

A pályázatnak tartalmaznia kell: a felhasználás célját, módját, az igényelt összeg nagyságát, a program rövid leírását, a program megvalósításához más forrásból kapott összeg nagyságát.

A részletes pályázati irányelvek a MISZOT-irodán (V., Rosenberg hp. u. 1. T.: 131-8588) átvehető, illetve a fenti

zetközi szabályokat, erkölcsöket. Ezek az egyszerű emberek a legjobban a vallásosságuknál fogva irányíthatók. A szovjetek intézkedései annyira újak, a számukra drasztikusak voltak, hogy európai szemmel nézve bármennyire is humánusak voltak e gondolatok, nem találhatott az ősi hagyományokhoz szokott egyszerű emberek körében pozitív visszhangra.

– Milyen intézkedések voltak ezek?

– Például azt mondták, hogy többé nem adhatják el a lányokat, csupán egy jelképes összeget fizethetnek (annyit, mint itt körülbelül 100 forint), iskolába kell járnia mindenkinek. Az apukák, apósok persze ezt igencsak rossz szemmel nézték. Aztán nagyon rövid időn belül földosztás következett. Hogyne, a parasztok először boldogok voltak, boldogan fogadták el a földet, de hamarosan a visszájára fordult a helyzet. Nem volt nehéz meggyőzni őket, hogy Isten adta a földet a gazdagoknak, téged szegénynek teremtett, hogy jössz te ahhoz, hogy elvedd a gazdag földjét. Hamarosan tömegével adták vissza ezeket a földeket, és most pont ezek a parasztok, egyszerű földművesek harcolnak. Hogy nézheti a világ, hogy nálunk már 11 éve értelmetlen háború folyik. Naponta 100-200 ember meghal Afganisztánban és akkor emberi jogokról beszélnek például a Lengyelországnak nyújtott segélynél. Olyan gyerekjátékokat dobálnak szét, amit a kisgyerek felvesz, mert hát ő csak egy gyerek, aztán bumm, felrobban a kezében és elviszi a fél karját, a testét!

– A borzalom mindig elnémtja az embert, én is pár percig képtelen vagyok megszólalni. Aztán másról kezdünk el beszélni.

– Mi a távolabbi elképzeléseitek? Viszszamentek Afganisztánba?

– Ez természetes. Viktóriából orvos lesz. Nálunk az a helyzet, hogy egy orvos is rengeteget jelent, főleg ha még nő is. A nők ugyanis nemigen mennek férfi orvoshoz. Egy kezdő orvos is azonnal operál, hiszen még abból a katonából is orvos lesz, aki csak segédkezett hosszabb ideig egy orvos mellett, hát még akkor az igazi, képzett orvosokra milyen óriási szükség van! Egy közigazdász is rengeteget segít, mert egyszerűen nincs. Lehet, hogy nagyon rosszul fogunk élni, de valami hasznosat csak tehetünk az országnak. Nem azért küldtek ide bennünket, hogy itt maradjunk. Ránk nagy szükség lesz otthon.

– Sok sikert kívánok a tanuláshoz, és köszönöm a beszélgetést.

Béncz Marianna

Habsburg Ottótól az Egyetemi Szemléből

Magyarország helye a mai Európában címmel közli az Egyetemi Szemle, egyetemünk reprezentatív folyóirata annak az előadásnak a szövegét, amelyet Habsburg Ottó tartott tavaly a Rajk László Szakkollégiumban. A cikk pikantériája, hogy a szerkesztők változtatás nélkül, az Európa Parlament képviselőjének bájos magyarságával jelentették meg. A társadalomtudomány szélesebb fogalmkörébe illik Magyar Beck István (a munkagazdaságtan tanszék munkatársa) élménybeszámolója is amerikai újtjáról. A szerző szerencsére legyőzte

tudósi precizitását és vállalkozott egy esszé jellegű - nem szigorúan tudományos - cikk megírására, amely eredeti szemszögből elemzi az USA az ázsiai feltörekvő országok és Európa viszonyát. A szakmai cikkek sorát Békesi László pénzügyminiszter írása nyitja Gondolatok az államháztartási, költségvetési reformról címmel. Két külföldi szerző, Ljudmilla Grjaznova a Minszki Állami Egyetemről és Gábric Molnár Irén az Újvidéki Egyetemről, átfogó kérdéseknek szentelte a Szemlébe írt cikkét. Intézményünk szovjet vendége a magyar gazdasági

reformnak, Molnár Irén pedig az állami intézmények társadalmi-gazdasági válság idején viselt szerepének. A helyi témák sorát Baricz Rezső és Kerékgyártó Györgyné összefoglalója nyitja az egyetemi bérgazdálkodási rendszer továbbfejlesztésének lehetőségéről. Kovács Géza A doktorátus jelenlegi helyzete és jövőbeni feladatai egyetemünkön címmel írt cikket.

Az egyetemi Szemle megvásárolható a földszinti könyvesboltban.

Kinek jár orvos az egyetemen?

A dolgozónak igen, a hallgatónak nem?

(Folytatás az 1. oldalról)

Tudom, vannak egyetemek, ahol nem tesznek kivételt az orvosi rendelőben dolgozók és diákok között, például a nálunk kisebb gödöllői egyetem sem. Nálunk azonban csak két orvos van a rendelőben. Ha többen lennének, nem lenne probléma, de jelenleg ez van.

Csak sürgősségi esetben

Iván Gábor HT-elnök a hallgatókat képviselve kereste fel ugyancsak ebben a témában az egyetemi orvost.

Kellemes meglepetés erejével hatott rá a három helyiségből álló, tágas, nagyon jól felszerelt, szép és tiszta rendelő. Tóth doktor úr válaszolt a HT-elnök kérdéseire. Kiderült, hogy az egyetemen kizárólag üzemorvosi beosztásban működnek az orvosok, amely azt jelenti, hogy csak a 1200 dolgozót kötelesek

ellátni, hallgatókról csak sürgősségi esetben (láz) lehet szó. Mert az ügye belátható, hogy egy járvány esetén, ha még 2000 diák is hozzájuk fordul, azt már képtelenek volnának ellátni.

Szó volt arról is, hogy egy körzeti orvosra 2500 beteg jut. Szerencsére itt az egyetemen nincs sok "beteg". Napi átlagban 18-20-an keresik fel az orvost reggel 9-től 3-ig. A mai napon a 18-ból 10 torokgyulladásos diákot látott el az orvos, noha váltig hangsúlyozta, hogy nem erre van szerződése. Különösen felbosszantották azok a diákok, akik antibiobébi tablettát vagy a nagymamának Kavintont akartak felírtni.

– Mindezek után mi a véleménye erről a helyzetről? – tettük fel a kérdést Iván Gábornak.

– Teljesen érthetetlen számomra, hogy az egyetemi orvos nem kezelheti a diákokat, akik pedig éppen elfoglaltságuknál fogva (reggel bejönnek az egye-

temre és csak este vetődnek haza) nagyon is rászorulnának. Nem tudom tudomásul venni, hogy éppen a diákok legyenek kizárva ebből a jól felszerelt orvosi rendelőből, azon a címen, hogy a 3000 beteget nem tudja a két orvos ellátni. Mert valójában szó sincs ennyi betegről. Az egyetemi dolgozók többségének minden bizonnyal saját orvosa van és csak recept írásra kéri fel az egyetemi orvost. S ha a kollégiumokban is lesz (van) orvosi ügyelet, akkor már csak a budapesti hallgatók növelhetik a létszámot, ez pedig már semmiképpen sem 3000. Ezért sem hiszem, hogy ne lehetne ebben az ügyben a diákok számára is megnyugtató megoldást találni. Remélem, Dobrovits Iván rektorhelyettesel történő beszélgetésem után, már kedvezőbb fejleményekről számolhatok be.

Mi is reméljük, már csak azért is, mert Dobrovits Iván, a Közgazdász április 6-i számában az Orvosi rendelő nyílt című cikkben a következőképpen nyilatkozott: "Természetesen a nem kollégista hallgatók a köz-

ponti épület rendelőjét látogathatják."

Vagy mégis?

Dobrovits Iván rektorhelyettes a következőképpen tájékoztatta a HT elnökét:

– A Kinizsi és a Ráday kollégium orvosi ellátását a közeljövőben rendezzük, így az itt lakók kezelése biztosítva lesz. A többi vidéki és pesti hallgató az egyetemi orvosi rendelőbe járhat. Elképzelhető, hogy az itt működő jelenleg két belgyógyász orvos létszámát háromra emeljük, hogy a megnövekedett igényeket kielégíthessék. Az a célunk, hogy az egyetemi orvos közvetlenül utalhassa betegeinket az István kórházba, megkerülve ezzel az eddig szokásos Mester utcai rendelőben történő felülvizsgálatot. A későbbiekben az egyetemi orvosi rendelőben egy kardiológus és egy onkológus foglalkoztatását is tervezzük. A közeljövőben pedig minden elsőéves hallgató belgyógyászati szűrésen esik át az egyetemen, amelyhez kérjük a hallgatók segítségét.

H. E.

A postamester veje

Alekszandr Petrovics befordult a konyhába és pipára gyújtott.

– Mit főztél ma, Natasa? – kérdezte – Megint zájechúst, vagyishogy nyúlmaszo? Affene már megint keverem, szóval nyúlhúst. És ezzel a szörnyű szósszal... Nem baj Natasa, ne sírj, már megint megsértődöttél, hiszen tudod, több is veszett Mohácsnál... No, puszpuszi, adjál már ennem, mert éhenhalok.

– Megint kocsmában voltál, Alekszandr Petrovics? – kezdi Natasa. Nem lesz ez így jó.

– Mit tudod te mi jó és mi nem jó?! Tudod milyen népszerű ember lettem itt nálatok? Tudod, hogy az egész kocsmá az én dalaimat énekli?

– Tudom! Egész Barguzin a kocsmától, meg a dalaidtól zeng! Már én is kívülről fújom! Szlávnóje morje szvisennüj Bakál! Ej Barguzin poseveli vajjal! Meg aztán a Poljuska! Nem mondom, az nekem is tetszik, de nem úgy, ahogy tőkrészezen üvöltöztitek. Nem jó dolog kocsmázni

Alekszandr Petrovics, nem jó, különösen egy ilyen gyenge fizikumú embernek.

– Gyenge ember! – ezt aztán kikérem magamnak!!!

– Nézd meg magad! Csapott a vállad, tyúkmelled van. Nézd milyen nőies a medencéd is! És tudod, mit mondanak a hátad mögött? Hogy olyan ringó a járásod, mint az Oljának, annak a szajhának, akinek az öléből húztalak ki a múlt szombaton éjjel. Bizony, Alekszandr Petrovics! A vöröshajú Olja.

– Ez a Barguzin szép vidék – próbálta a szót másra terelni Alekszandr Petrovics – kár, hogy egy kicsit hideg.

Natasa is megenyhült. – Na gyere, bújj ide hozzám!

És a vacsorával mi lesz? – pattant föl Alekszandr Petrovics. Addig beszélgetünk, amíg elmarad a vacsora. Mint Szimbirszkben, idefele útközben. Beszállásoltak egy tanár úrhoz, aki annyit beszélt, beszélt, hogy végül elaludtunk vacsora nélkül. Uljanovnak hívták. Azt

mondta, hogyha egyszer fia lesz, nagy embert csinál belőle. Vezért, meg dekabristát, vagy mit, aztán amikor megtudta, hogy költő vagyok, ragaszkodott hozzá, hogy írjak be valamit az emlékkönyvébe. És akkor három szót írtam be neki, vagyis háromszor ugyanazt az egy szót, amit magam sem tudtam, hogy mit jelent, mert akkor még nagyon keveset beszéltem oroszul, de nekem nagyon szépen csegett, dallama volt, mint a pacsirta énekének, mely dalával a napot kicsalta, s a nap rá gyönyörködve néz!

– Alekszandr Petrovics, hova kalandozott el már megint! Mondom én, hogy részeg, mint a ló. Szóval mit írt be ennek az alaknak az emlékkönyvébe?

– Ucsityszja, ucsityszja, ucsityszja! – hogy megörült neki! Azt mondta, hogy fantasztikus vagyok, és hogy... na jó, úgy nézem kész a vacsora, vigyázz le ne égjen!

– Uuuu! A fogam! Micsoda harapás! Már megint beleállt a fájás! Egyszer belehalok! Már a Segesvár előtt is fájt! De még

Doberdó előtt is! Meg is írtam egy versemben, hogy csatamezőn fogom ott hagyni a fogam. Aztán mégsem verték ki a számból, hordozhatom magammal ezt a bajt is. Ne ily halált adj, istenem!

Alekszandr Petrovics végül mégis legyűrte a vacsorát, mire lefeküdt, gyengült a fájás, egészségesen aludt, másnap aztán a reggeli ködben eltűnt, mint annak idején Segesvárnál.

Néhány évtized múlva tűnt fel újra Péterváron az Auróra fedélzetén, ahol egy vékony, nőies medencéjű, ringó járású földigérő szakállú öregember – lehetett vagy kilencvennégy éves – egy hideg október végi éjszakán (a régi orosz naptár szerint) megpróbálta a matrózokat lebeszélni a másnapi felkerésről.

Állítólag akkor a Névába hajították. Ha ez igaz, akkor semmiképp sem az ő holttestét találta meg a Megamorv expedíció.

Halász Géza

Ro-má-nia, Ro-má-nia

Amit elbír a nyomdafesték

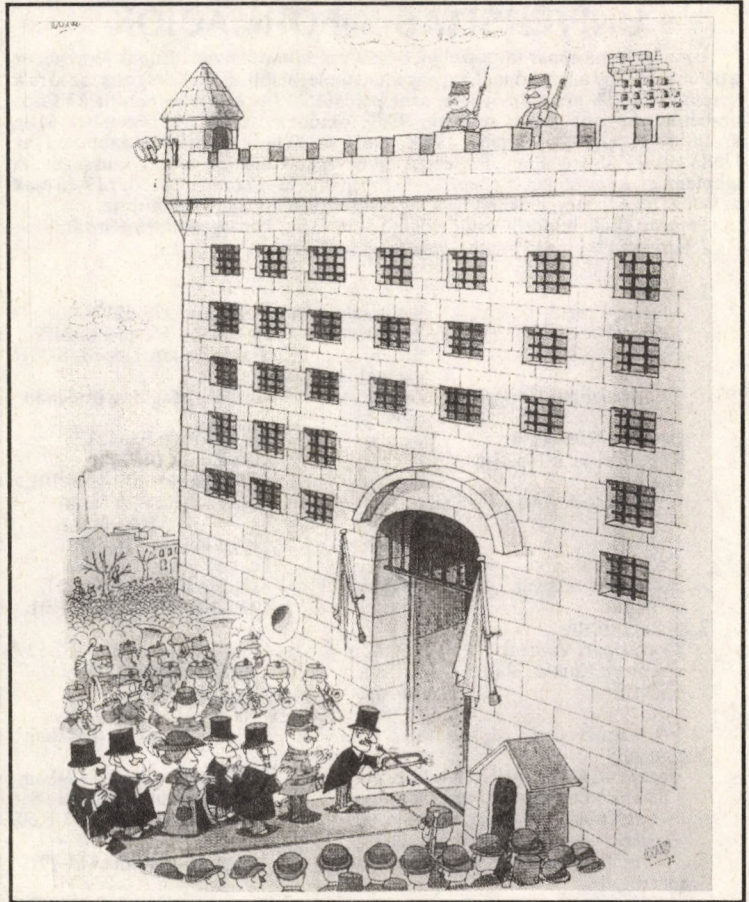
Mint azt minden újságolvasó ember tudja, Romániában hatalmas eredményeket értek el a szocializmus építésében. Ennek lényegét Nicolae Ceausescu elvtárs (a következőkben az egyszerűség kedvéért N. C.) a következőképpen ragadta meg: "Ha végignézzünk hazánk összes megyéin és településein, elmondhatjuk: tucatnyi és tucatnyi új ipartelepét építettünk ki a haza minden övezetében. Erős agráripari központokat fejlesztettünk ki és átfogó programunk van, hogy a következő két ötéves tervben tartós alapot teremtsünk a falvak életének gyökeres átalakításához (ez az úgynevezett faluszisztematizálási program fedőneve – B. K.), olyan munkatanulási, egészségügyi, művelődési egyáltalán olyan életkörülmények kialakításához, amelyek igen közel állnak a városi lakosok életkörülményeire, megvalósítva a tudományos szocializmus megalkotóinak egyes előirányzatait (lásd falanszter-elmélet – B. K.), amennyiben ők a társadalmat az egyenlőség, az igazságosság társadalmaként fogták fel, ahol az adott ország összes dolgozó, valamennyi honpolgára maradéktalanul részesül a legnagyobb vívmányokból, mind az anyagi, mind a szellemi életfeltételek szempontjából, ahol biztosított az emberi egyéniség erőteljes kibontakoztatása, az igazi forradalmi humanizmus, ahol a központi törekvés az ember. Márpedig emberért mindent meg kell tennünk! (Hosszas taps, ütemesen visszhangzik: "Éljen C., virágozzék Románia!") ez utóbbi kifejezés a paradoxon egy szép példája is lehetne. Mint látjuk N. C. igen kedveli a hosszú körmondatokat, amelyek az újságok cikkeiben is ott terpeszkednek.

A korszak "zseniális" megalkotója

Lássuk, hogy összegzi egy újságíró a KB-ülés hozzászólóinak mondanivalóját: A felszólalók lelkes légkörben rávilágítottak a Román Kommunista Párt IX. kongresszusának döntő jelentőségére (amikor is N. C. elvtársat megválasztották az RKP élére – B. K.), hangsúlyozták, hogy a kongresszus új szakaszt nyitott pártunk tevékenységében, az összes területet nagy forradalmi átalakulásának szakaszát, példátlan dinamizmust kölcsönözve a romániai szocialista építés folyamatának. Kifejezésre juttatva egész nemzetünk messzemenő nagyrabecsülését és mély tiszteletét a párt és az állam szeretett és tisztelt vezetője iránt, a Román Kommunista Párt Központi Bizottsága, az egész párt a kormány, a dolgozók milliói, az összes honpolgárok nevében a Politikai Végrehajtó Bizottság kifejezte forró és felemelő elismerését N. C. elvtársnak, a Román Kommunista Párt főtitkárának, Románia Szocialista Köztársaság elnökének, hosszas és gyümölcsöző forradalmi munkásságáért, amelyet oly példátlan odaadással és mély hazaszeretettel állított a román nép legmagasztosabb a haladás- és jóléti, szabadság-, függetlenségi és békeeszményei valóra váltásának szolgálatába. Teljes megelégedéssel hangsúlyozták az ülésen a román nép nagyszerű győzelmei a haza sokoldalú fejlesztésében, a haladás és civilizáció mind magasabb fokainak elérésében, a Román Kommunista Párt IX. kongresszusától felavatott vívmányait, amely korszak zseniális megalkotójának nevére N. C.-korszakként került be szocialista fejlődésünk történetébe, az egész nemzet tudatába. Tiszta szívből meleg jókívánságokat intéztek N. C. elvtárhoz, hosszú életet, jó egészséget és munkabírást kívántak neki, hogy ugyanazzal a forradalmi tisztánlátással és bátorsággal vezérelje tovább a pártot, az országot és a népet a szocializmus és a kommunizmus ragyogó útján Romániában. "AZ ÜLÉSEN SZÓLÁSRA EMELKEDETT N. C. (ez utóbbi név vastag betűkkel – B. K.) ELVTÁRS, A ROMÁN KOMMUNISTA PÁRT FŐTITKÁRA, ROMÁNIA SZOCIALISTA KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE."

Aranykorszakban élünk

Térjünk vissza még az RKP IX. kongresszusára, amely N. C. elvtárs szerint: "Szocialista hazánk általános fejlődésében megkülönböztetett fontosságú - hazánk szocialista sorsa szempontjából mondhatni döntő momentum volt az 1965 nyarán lezajlott pártkongresszus. Ez a kongresszus újabb szakaszt (lásd N. C.-korszak – B. K.) jelzett kommunista pártunk tevékenységében, az egész forradalmi folyamatban, feltárta az alkotó gondolkodást és tevékenységet, az új hazai társadalmi rend, a szocializmus egész építése tö-

kéletesítésének útját." Vagy ahogy a Jóbarát című pionir újság oldalcímében hirdette: ARANYKORSZAKBAN ÉLÜNK. És hogy mit éreznek a pionirok? Természetesen gyermeki hálát, ahogyan ezt a következő cikkecske cím is hirdeti: Nagyszerű érzés gyermeknek lenni a szocialista Romániában. Álomszép országunkkal együtt nővünk mi is, gyermekek az ország jövője. Nagyszerű érzés gyermeknek lenni, e ragyogó, a történelemben páratlan korszakban, mely alapítójának, N. C. elvtársnak a nevét viseli. A Román Kommunista Párt főtitkára, N. C. elvtárs és Elene C. elvtársnő gondolata mindig a haza ifjú nemzedéke felé száll, példás szeretettel, szülői gondoskodással veszik körül országunk gyermekmillióit, hogy a legjobb feltételeket biztosítsák, a munkára és az életre való felkészülésben, hogy méltóságban, szabadságban, békében éljenek... (Az eredeti szövegben is ez a három pont szerepel, amely szerintem nem az elgondolkodtatás eszköze, hanem inkább az stb. rövidítés egy finomabb változata – B. K.) Pártunk és államunk egész politikáját áthatja a gyermekek növekedését, fejlődését szolgáló feltételek biztosítása, hogy minél derűsebb gyermekkoruk legyen. Tanuljatok, tanuljatok, tanuljatok (ha úgy tetszik: ucsityszja, ucsityszja, ucsityszja, szakál Lényin - a Kőbös mondások Montecucolitól Leninig című gyűjteményes kötetből – B. K.) Tanuljatok és dolgozzatok! Sajtáítsátok el a tudományt és a technika, az emberi megismerés legújabb vívmányait, felfedezéseit. Olyan szavak ezek, amelyeket N. C. elvtárs hozzánk intézet (Lenin után szabadon – B. K.), aki mindazonáltal, amit megvalósított, a haza nemzedékének jelképe lett. Szemünkben, mely a tudás titkait szomjazza az élet mosolyog, ahogy a virágok, a hajnalok és a jó emberek tudnak mosolyogni." (itt figyelmes szemlélőnek feltűnik, hogy a cikk két oldalán N. és E. C. mosolyog a festményeken, amint a pionirok és a haza sólymai virágcsokrokkal kedveskednek nekik, csakúgy, spontán megmozdulásként – B. K.) N. C. elvtárs azonban nemcsak a haza hőse, de olyan marxista filozófus is, akinek munkássága méltán vehető össze Leninével. Jelzi ezt az is, hogy 1988 március 29-i beszédét egyszerűen csak áprilisi tézisekként emlegeti a sajtó. Egyik leg-hosszabb beszédét 1988 november végén mondta, amelyet az újságok szalagcímükben napokig csak így említettek: N. C. ELVTÁRS NAGYSZERŰ EXPOSÉJA, MOZGOSÍTÓ FORRADALMI MUNKA- ÉS AKCIÓPROGRAM A PÁRT, AZ EGÉSZ NÉP SZÁMÁRA.

UNIVERSITAS-INFORMÁCIÓK

Újra érvényes a már tavasszal jól bevált prémiumrendszer! Ennek lényege: az a tagunk, aki egy adott hónapban, egy munkán legalább 40 órát dolgozik, az arra a keresetére 10 % prémiumot kap, azaz például 70 Ft-os órabér helyett 77 Ft-os órabérrel dolgozik. Ez a rendszer 1989. október 1-től 1989. december 31-ig érvényes. A tagsági viszonyt 1989. október 20-ig kell meghosszabbítani a UNIVERSITAS-irodában. Ehhez az érvényesített diákigazolvány szükséges. A szeptemberi kereseteket október 19-én fizetjük ki 13-17 óráig. Október 19-én csak az veheti fel a fizetését, aki addig a tagsági viszonyát meghosszabbította.

Pénztári órák: hétfőtől-csütörtökig 13-16 óráig. Pénteken nincs pénztár. Jelenleg a következő munkákra lehet jelentkezni:

1. fizikai

Magyar Posztó	3 műszak	Pesti Imre 138-5217
Lőrinci fonó	3 műszak	Hoffmann József 112-2422
Novolit KSZ	de., du.	Szabó Zoltán Tibor 148-0816
Bp. Kőolajipar Gépgyár	de., du., hétféje	Juridesz Magdi az irodában
Schuller Írószergyár	de., du.	Pásti Zoltán 138-5217
Papírárukészítő Ip. Szöv.	de., du.	Deli Ágnes 148-0816
Bp. Lift	de., du.	Csáki Sándor 138-4766/101.
Orsz. Érc- és Ásványbányák	du.	Bejcziné Horváth Irma 117-3033/L.411.

Budaplast	du. (fiúk)	Forgó Ferenc 176-4481
Csepehtextil	de.	Forgó Ferenc 176-4481
Paszományárugyár	3 műszak	Kádi József 138-4766/117.
Armafil	de.	Csáki Sándor 138-4766/101.

2. adminisztratív

Csavaripari Vállalat	kötetlen: de., du.	Kelemen Gabriella 132-9279
Csemege Keresk. Váll.	de., du.	Pesti Imre 138-5217
ELMU	de., du.	Gyéánt Csilla 117-3033/L.109.

3. szakmai

Főv. Óra-Ékszer - gépkönyvelés	de., du.	Juridesz Magdi az irodában
Ferunion, idegennyelvű levelezés		Juridesz Magdi az irodában
Ganz Felvonógyár - közgázós szakmai		Szabó Zoltán Tibor 148-0816
Novaglóbusz - közgázós szakmai		Oláh Gyöngyi 117-3033/F.602.
Agrikon - auto-CAD rendszerre műszaki tervrajzok sz.gépes felvitele		Varga-Balázs Béla 114-7975

4. adatrögzítés

All.Eü-i és Él.vizsg. Szolg.		Simon Adrienn 117-3033/F.310.
Autóker		Vass Lucia - iroda
MHB Műszaki Ell. Leányváll.		Babics Egon 138-4766/217.
Budapest Bank		Babics Egon 138-4766/217.
Kév-Metro		Márkus Judit 117-3033/F.508.

Ezen kívül jelentkezni lehet Szabó Mihálnál az irodában különböző ügynöki és bizományosi munkákra is!!

Címünk: 1092 Budapest, Kinizsi u. 1-7. I./160. szoba
Telefon: 117-0233/150. vagy 117-6426

Keress bennünket, hogy kereshess!

UNIVERSITAS

Matt

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaségtudományi egyetem lapja
Felelős szerkesztő: Halay Edit
Szerkesztőség: 1093. Dimitrov tér 8. Telefon: 117-4548
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat, 1959 Blaha Lujza tér 3.
Felelős kiadó: Vágner Ferenc vezérigazgató
88-6874. Készíti: Dél-pesti É.Sz.K.V.
Felelős vezető: Kerekes Ferenc. Telefon: 164-0423
ISSN 0230-7529

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A szövetkezeti gazdaságok nagy érdeklődéssel fogadták az Erdei Ferenc Szövetkezeti Alapítvány megalakítását. Üdvözlötték azt a törekvést, hogy az Alapítvány közreműködik a szövetkezetek közzgazdasági szakember hiányának mérséklésében. Ennek érdekében igyekszünk az egyetem hallgatóit megnyerni arra, hogy tanulmányaik befejezését követően vállaljanak munkát szövetkezeti gazdaságokban.

Az Erdei Ferenc Szövetkezeti Alapítvány tanulmányi ösztöndíjat ajánl azoknak a hallgatóknak, akik vállalják, hogy a tanulmányaik befejezését köve-

tően öt évig szövetkezetekben végeznek munkát. A tanulmányi ösztöndíj mértéke: közepes eredménynél 2500 forint, jó eredménynél 3000 forint, jeles eredménynél 3500 forint.

Az egyetemi évek alatt a tanulmányi ösztöndíjra pályázóknak módjuk lesz megismerkedni az alapvető szövetkezetelméleti problémakörökkel, alkalmat teremtünk arra, hogy betekintést nyerjenek a gazdaságok munkájába, és részt vállalhatnak az aktuális szövetkezetelméleti kérdések elméleti jellegű megírásának munkálataiban.

Kedves Hallgatóink!

A szövetkezeti gazdaságok bonyolult gazdálkodási körülményei között nem nélkülözheti a közzgazdász szakembereket. Várják önöket. Ezért felkérjük hallgatóinkat, hogy tanulmányi ösztöndíjra nyújtsanak be pályázatot.

A pályázathoz szükséges felmérő lapot Vadkerti Annánál - központi épület 201. szoba - és Tasy Zsigmondnál - Ráday Kollégium 612. szoba - vehetik át, ahol az Alapítvány egyéb célkitűzéséről is informálódhatnak.

A pályázatokat az Alapítvány november 30-ig elbírálja és arról értesítést küld.

Csáki Csaba sk
a Kuratórium elnöke

Csomor József sk
a Kuratórium titkára

Tanulmányi verseny

A filozófia tanszék az 1989/90-es tanév I. félévében tanulmányi versenyt hirdet. Pályázni lehet 15-30 oldalnyi terjedelmű, filozófiai tematikát tárgyaló dolgozatokkal. A dolgozatokat november 15-éig géppel írva, 3 példányban kérjük leadni. A sikeres pályázók pénzjutalomban részesülnek.

Valcsicsák Imre mb. tanszékvezető

EGY AUTÓ INDÍTÁSA A BEFIZETÉSKOR KEZDŐDIK!

1. sorsolási alkalom szeptember 1-jétől
-már befizette nálunk gépkocsiját, vagy
-december 31-ig befizeti, és
-1990. június 30-ig nem szünteti meg gépkocsi letéti számláját

akkor részt vehet minden eddiginél nagyobb értékű sorsolási alkalomban.
Nyertesként gépkocsikat-köztük nyugati típusúkat is-gépkocsinyeremény-
számlájukat, ÖZ letéti levelet és más értékes tárgyat vehet meg sorsolá-

**ÖNNEK IS MEGÉRI,
HA PÉNZE
NÁLUNK PARKOL!**

